

for at komme videre

Indholdsplan

Efterskolen Helle

2023/2024

Indholdsfortegnelse

Indledning	6
Værdigrundlag	6
Præsentation af skole og metode	8
Efterskolens hovedsigte	9
Et syn på oplysning	12
1.0 Undervisning	13
<i>Undervisningslinjer</i>	<i>13</i>
Linjen Kunst og Foto	13
Linjen Rikkes Køkken	14
Linjen Digitalt Design	15
Linjen Natur- og Adventure	17
Musik og Scene	19
Linjen Krop & Bevægelse	21
Linjen Vilde Dyr	23
Linjen eSport	25
Linjen Rollespil og Fantasy	26
Linjen Internationalt Samarbejde	28
<i>Almene fag</i>	<i>30</i>
Organisering	30
Dansk	30
Matematik	31
Engelsk	33
Tysk	34
Kristendom	35
Samfundsfag	36
Historie	36
Geografi, Biologi samt Fysik/Kemi	37
Idræt	39
IT i undervisningen	40
<i>Valgfag</i>	<i>41</i>
Ridning	42
Styrketræning	42
Bedre til Dansk	43
Lyt og Nyt	44
Løbe- Gåhold	44
Walk and Talk	45
Charity	45
Minigolf	46
Re-design	46
	2

Dilemmahjørnet	47
Bag dig Glad/Bagning	47
Musik & Sang	48
Fodbold	49
Wellness	49
Action på og ved Vandet	50
Læsning	50
Yoga	51
Film/Dokumentar	51
Basket	52
Matematiktræning	52
Bueskydning	53
Vinterbadning	53
Fra Jord til Bord	54
Multisport	54
Indretningsarkitekterne	55
CS:GO	56
Kørekort - Knallert	56
Kørekort - Bil	57
Lektiecafé	58
Badminton	58
LEGO	59
Kortfilm	59
Crossgym	60
Kor	60
Brætspil	61
Spilværkstedet	61
Tegning/Tegneworkshop	62
Dart	63
Hockey	63
Hobbyrummet	64
Dødbold/Høvdingebold	64
Boldspil	65
Hip-Hop	65
Fiskeri	66
Bowling	67
Minecraft	67
Ultimate	68
Fitness/Fysisk træning	68
Hal 22	69

Live rollespil	69
Rollespil	70
Dans	71
Skak	71
Action på og ved vandet / Bønnerup	72
Klatring	73
Ud i det Blå/Kend dit Djursland/Ud i naturen	73
Hvilken vej?	74
Lær at spille Guitar	74
<i>Øvrig undervisning</i>	75
Fortælling	75
Livsparat - herunder Samfundsfag og Kristendom	76
Svømning	77
Introdage	78
Naturvidenskabelig læringsuge	78
Tur til Djurs Sommerland	79
Lejrskole Christianslyst	79
Lejrskole Anholt	80
Lejrskole Klintebjerg	81
Udlandstur/skitur	82
Morgenmotion	83
Nyheder	83
Præsentation	83
Praktik-undervisning	84
Forlængede weekender	85
2.0 Samvær	85
<i>Andre aktiviteter</i>	85
Lektiehjælp	85
Aftenskole	86
Frirummet	87
Weekendarrangementer	87
Gallafest	88
Efterskolernes dag	88
Lanternefest	89
Juleafslutning	89
Forældresamtaler	89
Gammel elevdag	90
3.0 Andet	90
Skolevejledning	90
	4

Socialpædagogisk støtte	91
Forældresamarbejde	91
MOT	92
Rengøring	93
Service	93
Fællessang	94
Måltiderne	94

Indledning

På Efterskolen Helle er vi i dagligdagen optaget af at omsætte vores værdier – fællesskab, udvikling og livsglæde - til undervisning og samvær.

Skoleåret 2022-2023 var et rigtig godt år, og sigtet er, at vi også i 2025 er en spændende og attraktiv skole, som kommuner, elever og forældre søger som professionel samarbejdspartner

Vi fortsætter vores skole med samme tanker om pædagogik og praktiske læreprocesser, og derfor er vi stadig den samme gamle skole. Eller er vi? Heraklit formulerede tesen "alting flyder". Alt forandrer sig. Der er hele tiden bevægelse og ikke stilstand. Derfor bliver vi konstant udfordret og tvunget til at tage stilling til nye udfordringer. Vores skole er ligesom det øvrige samfund i bevægelse, og vi bliver også stadig nødt til at spørge os selv, om det, vi gjorde i går, er holdbart i dag. Derfor evaluerer vi konstant og laver små og store ændringer fra år til år. Ikke to skoleår er ens, og derfor kan vi vel heller ikke hævde, at vi stadig er den samme uforandrede skole. Heraklit forklarede sin tese med en anden tese: "Man kan ikke bade i den samme flod to gange", og dermed mente han, at vandet ville være skiftet ud ved det næste bad, eller at man måske selv ville være en lille smule forandret. Heraklit minder os om vigtigheden af, at vi forholder os til de små og store forandringer omkring os.

Skolens tre værdier repræsenterer noget mere grundlæggende, og de udtrykker vort syn på det værdifulde i mødet med medmennesket, uanset om det sker i et fag eller i andre af skolens planlagte aktiviteter. Værdierne giver skolen konsistens og stabilitet, og alle skolens aktiviteter skal kunne forsvares og forklares ud fra disse værdier. På samme måde sker al skolens undervisning og planlagte samvær med henblik på livsoplysning, folkelig oplysning og demokratisk dannelse, som tilsammen udgør selve hovedformålet med efterskolen.

Da både værdierne og hovedsigtet er så væsentlige for hele skolens indhold, vil jeg i denne indledning give en nærmere beskrivelse af, hvordan de anvendes som en bagvedliggende forståelse for de samlede aktiviteter.

Værdigrundlag

Bag værdigrundlaget er der en holdning om ligeværd som en ydmyg grundindstilling til opgaven som underviser. Holdningen beskrives af K.E. Løgstrup således: "*Den enkelte har aldrig med et andet menneske at gøre, uden at han holder noget af dets liv i sin hånd*". Udsagnets kategoriske formulering ophøjer værdierne "respekt og ligeværd" til almene værdier. Ingen kan sige sig fri for at bære et vist ansvar for et andet menneske i en relation, og det gør os ansvarlige for at få andre mennesker til at lykkes. Udsagnet antyder også, at graden af ansvar afhænger af relationens art, hvor vi som professionelle pædagoger bærer et udvidet ansvar over for de elever, vi modtager på vores skole.

Når vi ikke har valgt at ophøje "ligeværd eller respekt" som en værdi, er det derfor mest af alt et udtryk for, at vi oplever dem som almene værdier; altså værdier der er gældende for alle mennesker til alle tider uanset kontekst og kulturelt tilhørsforhold. Som mennesker er vi alle lige meget værd og bør alle behandles med den samme respekt. Dette er grundholdningen som illustreres i lignelsen om "Den barmhjertige Samaritaner", og i formulering indkredses den af Løgstrups citat. Grundholdningen beskriver skolens syn på mennesket og på livet.

Skolens primære opgave er undervisning, og vi finder i Søren Kirkegaards berømte ord samme respekt for det enkelte menneske som hos Løgstrup: *"At man, når det i sandhed skal lykkes en at føre et menneske hen til et bestemt sted, først og fremmest må passe at finde ham der, hvor han er, og begynde der."* Dette citat beskriver hvordan læreren må forstå, hvad den enkelte elev evner og formår kognitivt og funktionelt, og derfra skal læreren lede eleven videre. På Efterskolen Helle arbejder vi med Vygotskys teori om udviklingszoner, hvor læreren, ud fra elevens aktuelle niveau og evner, udpeger elevens nærmeste udviklingsmål.

Undervisning og samvær er sammenkædet af ønsket om **udvikling**, fordi vi med udvikling lægger vægt på, at eleven skal udvikle sig på alle fronter; fagligt, personligt og socialt, så livet kan udfolde sig helt gennem en alsidig udvikling og menneskelig vækst. Skolen er funderet i Grundtvigs skoletanker. Vi tolker Grundtvig ind i en moderne skole, og vi forener Grundtvigs tanker om opdragelse og undervisning med nye pædagogiske metoder og ideer. Det levende ord, sangen og sproget er vigtige elementer i dagligdagens undervisning og "undervisning" tør vi godt oversætte til "oplysning". *"Hvad solskin er for det sorte muld, er sand oplysning for muldets frænde"*, er en velkendt strofe fra Grundtvigs hånd, og et andet sted: *"Oplysning være skal vor lyst, er det så kun om sivet, men først og sidst med folkerøst oplysningen om livet"*. Undervisning kan ikke begrænses til skolelærdom. Hos Grundtvig handler det om at bringe mennesket ud af en formørket tilstand og at blive forelsket i livet og oplysningen: *"Den har aldrig levet, som klog på det er blevet, han først ej havde kær"*.

Livsglæden er central i Grundtvigs syn på skole og dannelse og ikke mindst i hans teologi. Livsglæde er en grundværdi på Efterskolen Helle, og i den mener vi, at hver enkelt finder mening med livet og derigennem personlig styrke til at klare de udfordringer, livet bringer. Efterskolelivet er præget af **fællesskab**. Vi ønsker, at eleverne oplever menneskeværd og betydning, og dette finder man ofte i kraft af andre i fællesskabet. I fællesskabet har enhver et ansvar for hinanden, og dermed møder vi en fordring om at have omsorg og respekt for andre i et forpligtende fællesskab.

I vedtægterne er værdierne formuleret således:

Udvikling

Alle har et potentiale for at udvikle sig fagligt, socialt og personligt, og vi tror, at erhvervelse af nye evner og færdigheder giver den enkelte større selvværd og selvtillid. Gennem dannelsen af det hele menneske lærer den enkelte at få tro på egne evner og indflydelse på egen livssituation. Vi vil

være en skole, hvor den enkelte oplever menneskelig vækst og bliver rustet til livet. Vi vil være en skole, hvor den enkelte udvikler sig mest muligt som selvforvaltende og velfungerende mennesker. Efterskolen Helle er en skole, der er præget af udvikling.

Livsglæde

Livsglæde sætter os i stand til bedre at håndtere modgang og problemer. Eleverne oplever livsglæde, når de erfarer, at andre mennesker regner med dem og har brug for dem, og eleverne oplever livsglæde i mødet med skolens ansatte. Vi tror, at livsglæden giver den enkelte et personligt overskud og lyst til livet. Når eleverne oplever livsglæde, får de lyst til at udfolde sig og opsøge fællesskabet. Livsglæde betyder glæde og taknemmelighed over livet, og det beskriver den grundtvigske forståelse af den kristne tro.

Fællesskab

Det er værdifuldt at være en del af et fællesskab. Derfor vil vi være en skole, hvor alle deltager aktivt i undervisning, aktiviteter og i det frie samvær. Vi vil være en skole, der er præget af et godt kammeratskab, og hvor der ikke findes mobning. Vi vil være en skole, hvor det er naturligt at rose hinanden, hjælpe hinanden, tale pænt til hinanden, og hvor der er plads til alle. I fællesskabet er vi opmærksomme på hinanden, og vi tager ansvar for, at andre har det godt.

Præsentation af skole og metode

Efterskolen Helle er en prøvefri efterskole, og alle skolens elever er visiterede til skolen på baggrund af deres behov for specialundervisning. Indholdsplanen afspejler en meget praktisk og kreativ undervisningsform, hvor vi har stor fokus på det almene indhold og den enkelte linjes faglighed. Undervisningsformen skal forstås som en pædagogisk metode, der baner vej for læring og generel menneskelig udvikling og almen dannelse.

Den beskrevne metode har altid været en grundsten på Efterskolen Helle, og det er helt på linje med skolens forståelse af det grundtvigske skolesyn, hvor den levende og inspirerende undervisning fremhæves frem for den boglige og stillesiddende opgaveløsning. Vi ønsker at aktivere eleverne, og vi tror på, at læring sker, når eleven tilegner sig erfaringer og kan omsætte det faglige stof i en erkendelsesproces. Den teoretiske skolemestermetode er uegnet til elever, der er konkrettænkende.

Skolens årsplan er sammensat ud fra ønsket om både at skabe variation og have længerevarende faglige forløb på linjerne. Vi har god erfaring med at afvikle faglige emneuger flere gange i løbet af et skoleår. Undervisningen er præget af lærernes iderigdom, engagement og pædagogiske indsigt.

Skolens undervisning er under konstant udvikling, og vi bygger hele tiden videre på de gode erfaringer. Vi har på Efterskolen Helle en kultur, der afspejler en skole i bevægelse og fremdrift. Vi har meget bevidst valgt udvikling som en af skolens nøgleverdier, og den dækker både over arbejdet med eleverne og over indstillingen hos alle skolens ansatte og skolens bestyrelse.

De positive resultater bemærkes af skolens professionelle samarbejdspartnere, og vi får jævnligt mange rosende ord og oplever en markant fremgang i elevsøgning på baggrund af personlige anbefalinger.

Efterskolens hovedsigte

Indholdsplanen beskriver formål og slutmål. I dette afsnit vil jeg beskrive, hvordan skolen og dette års kursus opfylder efterskolelovens hovedsigte om livsoplysning, folkelig oplysning og demokratisk dannelse.

Jeg har i min indledning allerede forklaret på hvilken måde hele skolens virke er kædet sammen af en holdning til udvikling, og det er en udvikling, der ikke er begrænset af tid og sted. Som lærere og pædagoger griber vi enhver mulighed for at medvirke til elevernes oplysning på en vedkommende og ligeværdig måde. Flere fag har beskrevet klare elementer af **livsoplysning**, og som eksempel kan jeg fremhæve fagenes formål, hvor vi ofte fremhæver, at eleverne skal udvikle sine personlige og menneskelige egenskaber, så de får indsigt i menneskets indre forhold og bliver egnede til at tage ansvar for sig selv og andre. Livsoplysningen handler igen om, at oplysningen skal sætte mennesket frit, så det kan leve rigtigt og frigjort. Vi kan derfor fremhæve livsoplysningen i hvert enkelt fag, der har beskrevet et personligt udviklingssigte i sit formål. Eleverne skal gennem skolens undervisning og samvær sættes i stand til at begå sig i dette samfund, der er modsætningsfyldt og præget af så mange forskellige livsholdninger.

En del af skolens elever har haft en problemfyldt opvækst, og mange har traumatiske oplevelser og svigt med i bagagen. Skolens opgave over for eleverne er oplysning af formørkede og forkvalede livsopfattelser, og det er en opgave som hver enkelt lærer løser forskelligt. En stringent faglig og ensidig undervisning kan have svært ved at redegøre for, hvordan undervisningen opfylder hovedsigtet "livsoplysning", men ikke en skole, der bygger hele sit virke på et helhedssyn om menneskelig udvikling. Elever, der mangler selvværd, og elever, der har selvskadende adfærd, har mest brug for at møde sande livsværdier hos oplyste voksne, der kan dosere levende ord i forståelse af hvor den enkelte befinder sig, så de kan blive hjulpet videre.

Der skal være plads til at undervisningen ikke begrænses til læseplanen, når eleven har andre tanker, for hver enkelt elevs udvikling er bestemt af det sted, hvor eleven befinder sig åndeligt og følelsesmæssigt. Der skal være plads til, at undervisningen kan finde sted i alle sammenhænge, og livsoplysningen lader sig ikke begrænse til de beskrevne fag- og samværsformer. Når eleverne forlader deres skal og tager handling på deres udvikling, ser vi det som tegn på oplysning, og når eleverne begynder at udfolde sig frit i fællesskabet, er det tegn på, at eleverne har fundet nogle værdier i skolens livsoplysning.

Som efterskole har vi en stor opgave med at sætte vores elever i stand til at begå sig i det pluralistiske samfund. Vores elever skal først og fremmest lære at fungere i et fællesskab blandt

mange andre unge mennesker, men samtidig med at de lærer dette, tilegner de sig også en viden om, hvordan de klarer sig i det større samfund. Eleverne får med andre ord redskaber til at begå sig. Gennem dagligdags situationer, samtaler i undervisningen, konflikter med værelseskammeraten og debat på forældredage er det vores mål, at eleven hele tiden bliver klogere på denne praktiske viden om at begå sig.

Det handler om, at eleven bliver oplyst om livet og lærer at være sammen med andre mennesker. Det handler også om, at eleven opnår en forståelse for menneskelivets grundvilkår, og om at de får personlig styrke og viden om livet, så de formår at håndtere disse vilkår, og så de lærer at mestre deres eget liv. Ikke alle værdier er gode, og den moderne ungdomskultur rummer en udfordring for det enkelte unge menneske. Udfordringen består i, at de skal sættes i stand til selv at tolke de mange signaler, og at de selv skal kunne foretage valg.

Samfundet forandrer sig, men menneskelivet har til syvende og sidst de samme eksistentielle betingelser, og det gælder for den enkelte om at kunne forstå sin egen vej mellem vugge og grav. Skolen står stærkt på det grundtvig/koldske tankegods, og fra dette ståsted søger skolen at åbne verden op for eleverne, så de kan og tør forholde sig til deres eget liv og omverden.

Livsoplysning finder sted i alle situationer i undervisning og samvær, som fremmer elevernes forståelse af de alment menneskelige livsvilkår. Det handler om, at eleverne gennem oplysning sættes i stand til at behandle eksistentielle spørgsmål, og at de lærer at fungere som duelige og livskraftige mennesker.

Hele efterskolens virksomhed leder hen imod, at eleverne med Grundtvigs og Kolds ord bliver oplyste og oplevede, at de sættes i stand til at klare sig selv, at de ikke har nok i sig selv, men at de lærer at udvise hensyn til andre, og at de vedkender sig fællesskabet. Det handler om personlige kompetencer, hvor den enkelte elev møder anerkendelse og får selvtillid og mod til at åbne sig op for andre.

Efterskolens hovedsigte (folkelig oplysning, livsoplysning og demokratisk dannelse) er efter vores opfattelse netop kernen i menneskets almene dannelse i den grundtvigske og koldske tradition, og de er dermed også grundelementer i alle efterskolens aktiviteter.

Folkelig oplysning finder sted i alle situationer i undervisning og samvær, som fremmer elevernes forståelse af kulturhistorien og de traditioner, vores moderne samfund udspringer af. Det er oplysning om folkearv; historier og modersmålsundervisning i ét. Den folkelige oplysning kan findes i alle fortælle timer, og i værkstedstimerne, hvor faglærerne med levende ord og inddragende opgaver formidler fagets håndværksmæssige baggrund og historiske perspektiv, og hvor man beskæftiger sig med tidligere tiders livsopfattelser og udvikling af teknologi, værktøjer og teknikker.

Den folkelige oplysning griber bagud i tiden og formidler historiske og kulturelle sammenhænge til den moderne livsførelse. Ethvert fag kan anlægge mange perspektiver på den folkelige oplysning, som bidrager til kulturformidling.

Når undervisningen fungerer bedst, lykkes det læreren at gribe en situation, et spørgsmål eller en samtale og oplyse eleverne om en kulturel sammenhæng ved på grundtvigsk vis at levere en levende genfortælling eller en sjov anekdote. Denne form for undervisning er svær at planlægge, men den erfarne lærer, der kender sit fag til bunds, vil ofte kunne tryllebinde eleverne, og i det magiske øjeblik hvor tårnen falder hos eleverne, har læreren givet eleverne sand oplysning.

Folkelig oplysning er ikke historielæsning i historiebøger, for her er tale om folkelig undervisning og ikke om folkelig oplysning. Oplysningen kan til en vis grad planlægges, men den folkelige oplysning på Efterskolen Helle kan ikke begrænses til det faglige indhold i skolens undervisningsplan; den folkelige oplysning består af mere end summen af fagbeskrivelserne.

I fællesskabet er der brug for den enkeltes evner, og samtidig er der i fællesskabet en styrkelse af identitet gennem tilhørsforhold. Eleverne skal derfor opleve fællesskabet blandt skolens elever; de skal opleve, at de selv udspringer af en historie og en tradition samtidig med at de også oplever at være en del af det globale fællesskab.

De skal ikke alene lære at forstå, hvilken tradition og kultur de selv udspringer af; de skal også kunne forholde sig til fremmede kulturer iblandt os. Her er det vigtigt, at efterskolen løfter opgaven om folkelig oplysning, så de unge mennesker har et bredere perspektiv på tilværelsen, og at de dannes som hele mennesker, at de behersker deres liv og forstår deres omverden.

Demokratisk dannelse finder sted i alle situationer i undervisning og samvær, som fremmer en demokratisk grundholdning i eleverne. Dette sigte opfyldes, hvor eleverne oplever at indflydelse og ansvar er to sider af samme sag. Sigtet opfyldes også gennem fortælling og anden undervisning, hvor eleverne får viden om udvikling af demokratiske samfund i et idéhistorisk perspektiv.

Den demokratiske dannelse manifesterer sig i processer i undervisningen og i samværet, hvor eleverne på mange måder inddrages i opgaveløsninger i stort og småt. Eleverne kan arbejde med spørgsmål i kontaktgruppen, hvor lærerrådet har bedt om elevernes udtalelse. Den demokratiske dannelse inkluderer, at eleverne overtager medansvar for løsninger og beslutninger, også når læreren i én-til-én situationer laver aftaler med en elev omkring, hvornår et værelse skal ryddes op, når de taler om, hvordan eleven kan fungere bedre i undervisningen, og i andre situationer hvor eleven bliver inviteret med i beslutninger og har indflydelse på sin egen situation. Eksemplerne bygger på skolens almindelige praksis, hvor vi møder eleven på en ligeværdig måde, og hvor vi har forventninger om, at eleven samarbejder om skolegangen.

Andre eksempler på, at skolens undervisning leder hen til en demokratisk dannelse af eleverne, er elevrådsarbejdet, elevernes evaluering af undervisningen, fremtidsmøderne, som planlægges i

samarbejde med eleven, og den selvvalgte opgave, hvor eleven trænes i at arbejde med sine egne ideer.

Et syn på oplysning

Da Kant skulle forklare, hvad oplysning er, tog han fat i myndighedens modsætning med ordene: *"Oplysning er menneskets udgang af dets selvforskyldte umyndighed. Umyndighed er mangelen på evne til at betjene sig af sin forstand uden en andens ledelse"*. Det er interessant at bemærke, hvordan Kant definerer oplysning som en frisættelse, så vidt vores åndsevner gør det muligt. Oplysning bliver igen et tema, når Kant forklarer formålet med oplysning. Teksten er udformet på baggrund af oplysningstidens idealer i en tid, hvor man netop var i en begejstret rus over oplysningens velsignelse. Muligvis bliver oplysning og frisættelse en selvfølge for oplyste mennesker, men i en skole, hvor mange elever føler sig meget afhængige af deres omgivelser, er det aktuelt at planlægge processer, der udruster eleverne med oplysning om medansvar, så de gradvist sættes i stand til at overtage kontrol over deres eget liv.

Folkelig oplysning, livsoplysning og demokratisk dannelse opfyldes gennem hele skolens virksomhed, ved at alle skolens ansatte arbejder på en fri skole ud fra et grundtvig-koldsk grundlag. Det er ikke en metode men en holdning, vi bærer frem. Det er en tro på medmennesket og en overbevisning om, at vi med Løgstrups ord bærer et stort ansvar for hinandens liv, og at vi forvalter dette ansvar med den største respekt og med ønsket om at se livsduelige unge mennesker forlade skolen ved årets slutning.

Poul Bang, forstander, Efterskolen Helle

1.0 Undervisning

Undervisningslinjer

Linjen Kunst og Foto

Formål

Undervisningen skal gennem skabende kreative processer og billedsamtaler søge at fremme elevens evne til at se, sanse og forstå verden og benytte billedsproget som et personligt meddelelsesmiddel til at udtrykke iagttagelser, oplevelser, fantasi, følelser og holdninger og herved styrke bevidstheden om sig selv. Undervisningen skal, inden for kunstens hovedområder, give eleven nuancerede erfaringer med billedelementer som linje, flade, form og tekstur samt kompositoriske principper og bibringe eleven nødvendig viden om værktøjer og teknikker, således at dennes æstetiske og håndværksmæssige kompetencer øges og muliggør udvikling af et eget billedudtryk. Undervisningen skal bidrage til elevens nysgerrighed og skaberlyst og understøtte dennes tillid til egen betydning og handlemulighed ved at sikre, at det skabte får væsentlig del i den lokale kultur. Undervisningen skal medvirke aktivt til et trygt skolemiljø, hvor alle kan vokse og trives og blive i stand til at håndtere egne og andres konflikter og følelser hensigtsmæssigt, indgå i sociale relationer, få en positiv selvopfattelse samt nødvendig situationsfornemmelse.

Mål

Undervisningen skal lede frem mod at eleverne tilegner sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at:

- Arbejde med former, struktur og komposition i forskellige billedudtryk
- Gøre brug af faglige begreber i billedsamtaler
- Iagttagelse, beskrivelse, fortolkning og vurdere egne og andres billeder
- Eksperimentere med teknikker, materialer og værktøjer
- Udnytte sanseindtryk fra omgivelserne i eget billedudtryk
- Genkende kunst kategorier og genre
- Anvende praktiske erfaringer og teoretisk viden
- Benytte forskellige medier i forbindelse med kunstens bearbejdning
- I højere grad opnå forståelse for kunsthistorien og denne tids arbejdsmetoder
- Fungere i forskellige organisationsformer
- Engagere og indleve sig i et arbejde

Indhold

Arbejdet tager udgangspunkt i temaer. Hertil er knyttet en række aktiviteter, der tilgodeser fagets grundlæggende principper og metoder.

Organisering

Indholdet på linjen er overordnet praktisk orienteret. Undervisningen tilstræber at rumme flere organisationsformer:

1. Holdundervisning. Teori, fælles oplevelser samt evalueringer, hvor læreren primært fungerer som underviser, videnskilde og motivator.
2. Gruppearbejde. Der lægges vægt på samtaleundervisning samt gruppearbejde, hvor eleverne i grupper af varierende størrelse løser opgaver med underviseren som supervisor (vejleder og støtte).
3. Individuelt arbejde. Produktfremstilling samt skriftlig evaluering. Læreren fungerer som vejleder og støtte.

Undervisningen tager udgangspunkt i den enkelte elevs forudsætninger og kompetencer. Fagene matematik, dansk, samfundsfag og religion inddrages løbende i den daglige undervisning på linjen.

Lærere: Dorthe, Kristine og Peter A.

Linjen Rikkes Køkken

Formål

Vi ønsker, at eleverne får en større forståelse af bæredygtighed og innovation i forhold til indkøb og forarbejdningsprocesser af vores mad, set i forhold til miljø, ernæring og sundhed. Vi skaber viden og handlemuligheder for, at råvarer til vores kost ikke alene kommer eller behøver at komme fra køledisken i supermarkedet.

Vi arbejder med sundhedsbegrebet, herunder sammenhængen mellem kost, ernæring og fysisk aktivitet. Desuden arbejder vi i den daglige praktiske undervisning med sammenhængen mellem hvordan god hygiejne kan forebygge sygdom og fremme sundhed, samt sammenhængen mellem kost, kultur og livsstil. Vi definerer hvad livsstil er og skaber forståelse for valg og konsekvens af egen livsstil.

Mål

Undervisningen skal sætte eleverne i stand til at:

- Håndtere almene principper i forbindelse med køkken og personlig hygiejne
- Opbevare fødevarer korrekt
- Opnå kendskab til økologi som princip
- Forstå betydningen af vedligeholdelse, oprydning, rengøring og vask
- Forklare hygiejnes betydning for miljø og sundhed
- Styrke eleven i selvstændig livsførelse i det omfang, det er muligt
- Etablere og vedligeholde sociale kontakter i det omfang, det for eleven er muligt.
- Samarbejde med andre mennesker
- Forstå sammenhæng mellem indkøb og økonomi
- Bestemme størrelser ved måling og beregning

- Læse og forstå en opskrift
- Udfærdige indkøbslister og læse varefakta
- Bruge IT til søgning af opskrifter og andre forbrugeroplysninger
- Opnå kendskab til højtider fra forskellige kulturer

Indhold

På Rikkens Køkken arbejder vi ud fra en aktiv og praktisk forståelse af konceptet "fra jord til bord". Eleverne indgår i det daglige arbejde i skolens produktionskøkken. Her lærer de diverse teknikker, hygiejneprincipper mm., ligesom de trænes i at indgå socialt i et arbejdsfællesskab. Al mad laves fra bunden, og eleverne inddrages på det niveau, der giver mening for den enkelte.

Eleverne får kendskab til årstidernes produkter og kan sætte disse i sammenhæng med bæredygtighed f.eks.: "Hvorfor spiser vi tomater lige præcis nu?" osv. Der vil ligeledes være fokus på lejlighedsbegivenheder og årstidernes traditioner. Til jul laver vi julemad, til påske har vi fokus på æg og lam, for bare at nævne et par eksempler.

Eleverne har medbestemmelse på linjens indhold og kan være med til at beslutte nogle af de emner/temaer vi skal arbejde med.

Organisering

Fagene dansk og matematik indgår som en integreret del af linjens arbejde. I forbindelse med madlavningen arbejder eleverne på Rikkens Køkken med opskriftslæsning samt forståelse af fremgangsmåde. Vigtigheden af mål og mængde i forhold til det planlagte resultat har vi også fokus på samt valg og planlægning af opskrift set i forhold til den stillede tidsramme. Derudover introducerer vi eleverne for begreber som indkøb, budgetlægning og økonomi.

Eleverne arbejder dels individuelt og dels i små grupper om de stillede opgaver. Derved gives de mulighed for, at opøve sociale kompetencer samt samarbejdskompetencer.

Rikkens Køkken kan kun vælges af elever på 10. og 11. årgang.

Lærer: Rikke og Ryan

Linjen Digitalt Design

Formål

Forløbet på Digitalt Design er præget af praktisk projektarbejde, som i videst muligt omfang tager udgangspunkt i den enkelte elevs interesser, og har til hensigt at skærpe elevens kreativitet, nysgerrighed og erfaring med digital teknologi, digitale medier og kultur.

Vi vægter hensynet til den enkelte elevs behov højt og tilstræber at skabe et roligt og genkendeligt undervisningsmiljø. Vi forsøger at skabe positive læringsituationer med realistiske udfordringer til den enkelte elev, der kan styrke elevens selvtillid og udfoldelsesmuligheder.

Det digitale univers er præget af lynhurtig udvikling og høj specialisering, hvorfor få opgaver kan løses af én person. Sammen kommer vi længere og lærer bedre. Vi dyrker hjælpsomhed og samarbejde, så ofte arbejder eleverne sammen i projektgrupper – det styrker fællesskabet, sætter skub i opgaverne og udvikler den enkeltes faglige begreber og sociale kompetencer.

Mål

Undervisningen skal hjælpe eleverne til at:

- Få en grundlæggende forståelse af, hvad en computer består af og hvordan, den fungerer
- Kende forskellen mellem hardware og software
- Få et indblik i computerens historie og samfundsmæssige betydning
- Kunne navigere bedre og mere sikkert på nettet og i særdeleshed på de sociale medier
- Kunne arbejde med nye programmer
- Tilegne sig erfaring med forskellige medier og tilhørende udstyr til f.eks. optagelse og redigering af video og lyd
- Bruge faglige udtryk og begreber om relevante spørgsmål og problemstillinger i undervisningen
- Blive mere kreative og udvide deres udtryksmuligheder
- Arbejde mod konkrete mål, både på egen hånd og i samarbejde med andre elever.
- Opnå viden om gode processer og blive opmærksom på egne processer i projektarbejde
- Overskue og strukturere et arbejdsforløb.
- Vurdere om en idé kan omsættes til praktiske, realistiske mål, og hvordan et mål kan opnås.
- Hjælpe andre elever i projektarbejdet og i almindelighed og se værdien i at samarbejde.
- Acceptere hinandens forskelligheder og udtrykke sig med respekt for andre.

Indhold

Forløbet på Digitalt Design er præget af praktisk projektarbejde, som i videst muligt omfang tager udgangspunkt i den enkelte elevs interesser, og har til hensigt at skærpe elevens kreativitet, nysgerrighed og erfaring med digital teknologi og kultur. På linjen kan eleverne stifte bekendtskab med bl.a. programmering, spil- og webdesign, hjemmesider, blogs, video- og lydoptagelse/redigering, animation, grafisk design/illustration, 3D-modellering. Eleverne arbejder både enkeltvis og i projektgrupper, og vægten er lagt på at opnå praktiske resultater ud fra konkrete, ofte individuelle mål, der er sat i dialog med en lærer. Lærerne bruger størstedelen af deres tid i samtaleundervisning med den enkelte elev eller med en gruppe. Digitalt Design har en bred vifte af programmer til PC og iPad, samt Lego, papir, blyant, video- og fotokamera, audiooptager, drone m. kamera, 3D printer mm. til rådighed. Vi vægter hensynet til den enkelte elevs behov højt og tilstræber at skabe et roligt og genkendeligt undervisningsmiljø. Vi lægger vægt på at skabe positive læringsituationer med realistiske udfordringer til den enkelte elev, der kan styrke elevens selvtillid og udfoldelsesmuligheder. Vi ser også gerne elever fordybe sig i en idé, et projekt eller et program over længere tid. Kreativt arbejde med digital teknologi er præget af lynhurtig udvikling og høj

specialisering, og foregår sjældent alene. Derfor dyrker vi elevernes indbyrdes hjælpsomhed – det styrker fællesskabet, træner elevernes sociale og kommunikative færdigheder og udvikler samtidig projektarbejdet.

I alle forløb tænkes dansk-, engelsk- og matematikfaglighed ind kontinuerligt. Dette gøres blandt andet gennem følgende:

- Filmanalyse
- Visning af nordiske (svenske, norske og danske), såvel som internationale (undertiden med engelske undertekster) kortfilm.
- Billedbehandling og redigering (måleenheder på forskellige faconer og fps mm.)
- Matematisk sprog i programmering
- Opstilling af hypoteser og efterprøvning
- Engelske termer i digital arbejde
- Vokabularium ift. Det digitale liv (såvel på dansk som engelsk)
- Dokumentation og formidling af projekters resultater (Portefølje)

Organisering

Vi lægger vægt på en rolig og genkendelig hverdag, hvor der tages hensyn til den enkeltes behov. Eleverne bruger det meste af tiden på projektarbejde, som tager udgangspunkt i den enkelte elevs interesser og evner. Vi hjælper med at opstille klare, realistiske mål, der giver eleven erfaring og fleksibilitet inden for faget. Vi evaluerer løbende elevernes mål.

Projektarbejdet supplerer vi med små opgaver, en simpel kreativ konkurrence på holdet, klasseundervisning, besøg på skoler eller virksomheder, fælles temaer om fx spildesign, film og lyd, samtaler om opførsel, sikkerhed og rettigheder i den digitale tidsalder.

Eleverne arbejder både enkeltvis og i projektgrupper, og vægten er lagt på at opnå praktiske resultater ud fra konkrete, ofte individuelle mål, der er sat i dialog med en lærer. Lærerne bruger størstedelen af deres tid i samtaleundervisning med den enkelte elev eller med en gruppe.

Lærere: Tore, Brian og Steffen

Linjen Natur- og Adventure

Formål

Undervisningen på Natur og Adventure tilstræber at være naturfagligt almindannende og fremme elevernes glæde, nysgerrighed og forundring ved omverdenen. Vi skal øve os i praktiske færdigheder og vi prioriterer højt at gøre brug af rummet og naturen omkring skolen som det primære læringsmiljø. Du behøver ikke at have prøvet det før, men du skal turde springe ud i nye spændende udfordringer og gøre dig umage. Vi støtter hinanden på holdet og fejrer hinandens succeser. Vi forsøger at skabe et trygt læringsrum, hvor der er plads til at være sig selv og fejle. På linjen tager vi udgangspunkt i den enkeltes niveau og færdigheder. Alle, der er klar på at gøre sig umage, kan være med og blive udfordret.

Mål

Undervisningen skal sætte eleverne i stand til at:

- Tilegne sig viden om og forståelse for sammenhænge i naturen
- Få erfaringer og oplevelser med naturen, som giver eleven lyst til og glæde ved at være udendørs
- Udvikle æstetisk sans ved at formgive og fremstille produkter i blandt andet træ
- Begå sig i naturen på en rolig og fornuftig måde, f.eks. ved sporløs færdsel
- Lave mad over bål og kende forskellige båltyper
- Lære at samarbejde og være en del af en gruppe ved at acceptere egne og andres stærke og svage sider
- Udfordre sig selv og prøve grænser af i en tryk ramme
- Vidensdele og lære af hinandens kompetencer
- Lære at sanke planter og kende naturen omkring os, herunder træer, fugle mm.

Indhold

Undervisningen på linjen Natur- og Adventure tilstræber at være naturfagligt almindannende, fremme elevernes glæde, nysgerrighed og forundring ved deres omverden samt bibringe dem praktiske færdigheder og personlige kompetencer. Det prioriteres højt at gøre brug af naturen og nærmiljøet omkring skolen som det primære læringsrum.

Elevernes aktive deltagelse skal medvirke til, at de udvikler praktiske færdigheder, kreativitet og evne til at samarbejde. Linjen forsøger at vedligeholde og fremme elevernes glæde, forundring og oplevelse ved at beskæftige sig med natur, teknik, livsbetingelser og levevilkår samt deres lyst til at stille spørgsmål og forundres.

Endvidere vægtes det højt, at så mange læringsforudsætninger som muligt kommer i spil. Linjen vil forsøge at bidrage til elevernes nysgerrighed og virkekraft for på denne måde at skabe basis for udfoldelse af en følelse af betydning og samhørighed i samfundet og den nærliggende omverden. Undervisningen skal således medvirke til, at eleverne udvikler forståelse af samspillet mellem menneske og natur, samt ansvarlighed overfor miljøet som baggrund for positivt engagement og konstruktiv handling.

Derudover vil vi gennem adventure-aktiviteter udfordre elevernes fysiske og psykiske grænser og derved udvikle deres selvværd og selvtillid. I skoleåret 2015/2016 vil eleverne blive undervist i følgende temaer: Garvning af skind, friluftsliv, adventure-aktiviteter (kajak, klatring, snorkling, GPS mv.), biologi og naturfag, skov og naturpleje, træ- og snitteværksted.

Her er nogle eksempler på hvad vi har lavet på Natur og Adventure:

- Presse æblemost
- SUP (Stand Up Paddle)
- Kano og kajak
- Presset æblemost
- Lavet egen marmelade til pandekager på bål
- lavet egne snitteknive

- Klatret i træer
- Bygget tømmerflåde
- Arrangeret Adventure Race for skolens øvrige elever
- Svampetur i skoven
- Undersøgt livet i havet
- Fisketure
- Bueskydning
- Madlavning over bål
- Skøjtetur
- Snitte
- Klatrepark
- Rapelling
- Gokart
- Vandreture
- Orienteringsløb
- Bygge med rafter
- Nattevandring

Organisering

Indholdet på linjen er overvejende praktisk orienteret.

Undervisningen tilstræber at rumme flere organisationsformer:

1. Holdundervisning. Teori, fælles oplevelser, samt evalueringer, hvor læreren primært fungerer som underviser, videnskilde og motivator.
2. Gruppearbejde. Der lægges vægt på samtaleundervisning samt gruppearbejde, hvor eleverne i grupper af varierende størrelse løser opgaver med underviseren som supervisor (vejleder og støtte).
3. Individuelt arbejde. Produktfremstilling samt skriftlig evaluering. Læreren fungerer som vejleder og støtte.

Undervisningen tager udgangspunkt i den enkelte elevs forudsætninger og kompetencer. Fagene matematik, dansk, samfundsfag og religion inddrages løbende i den daglige undervisning på linjen.

Lærere: Jacob, Bjarke og Maiken

Musik og Scene

Formål

Vi ønsker at arbejde med elevernes musikalske og dramatiske evner i et kreativt fællesskab. Udgangspunktet for undervisningen er, at alle mennesker er musikalske, og at man på trods af forskellige forudsætninger kan udvikle sig personligt og socialt gennem musik og drama.

Der er intet krav til at man skal kunne spille på et instrument, have lavet teater eller have sunget for at man kan blive en del af Musik & Scene. Alle elever har forskellige forudsætninger, og der arbejdes ud fra den enkeltes niveau, så stærke sider udnyttes og svage sider udvikles.

Efterskolen Helles tre kerneværdier: **fællesskab, udvikling og livsglæde** er grundlæggende for undervisningen på linjen. I løbet af det halve år på linjen arbejder vi på at skabe et sammenhold mellem eleverne, som gør det muligt for alle at udvikle sig både fagligt og socialt, og til sidst at kunne stå frem på en scene og i fællesskab give andre mennesker en god oplevelse.

Mål

Ud fra elevens nærmeste udviklingszone arbejder vi med, at fremme elevens kompetencer på følgende områder:

- At være en betydelig del af et musikalsk og socialt fællesskab
- At forstå musikken som en udtryksform.
- Tage ansvar for egen andel i fællesskabet.
- At få større kropsbevidsthed gennem musik og bevægelse.
- At kende til musikkens og scenekunstens historie og kultur.
- Gennem musik- og dramaøvelser få større selvtillid og selvbevidsthed.

I Musik & Scene skal det understreges, at det kan være en lige stor sejr blot at være til stede på scenen, som at levere en større kunstnerisk præstation.

Indhold

- Bevægelsesøvelser som har til formål at styrke rytmisk sans, koordination, samt evnen til at indgå i et fællesskab.
- Fællessange fra efterskolesangbogen og populær musik på både dansk og engelsk - forståelse af indhold og betydning af sangene.
- Sammenspil hvor vi går op i det fælles musikalske udtryk frem for personlige præstationer.
- Vi lytter til musik og ser sceneoptrædere, og får bedre kendskab til scenekunstens genrer og udtryk.
- Musikkens historie og dens samfundsmæssige betydning.
- Scenestræks- og selvtillidsøvelser.
- Dramaøvelser der giver bevidsthed om ens selv og forholdet til andre, både på scenen og i hverdagen.
- Dramaimprovisation
- En chance for at blive endnu bedre til at spille sammen med andre på sit instrument, eller prøve nye instrumenter af i sammenspil.
- Optrædere på forskellige scener til f.eks. festivaler, koncerter, gudstjenester og minikoncerter i vores daglige øvelokale.

- Introduktion til lyd, lys og teknik på scenen.
- Ture ud af huset til koncerter, udstillinger m.m.

Organisering

Vi har til daglig hjemme i skolens musiklokale, der består af tre rum, men kan også være i hallen eller gå ud i den friske luft.

En typisk i dag i Musik og Scene, kan bestå af bevægelse i forhold til rytmeøvelser, afspænding, samarbejdsøvelser i rundkreds mm.

Hver dag synger vi fællessange omkring klaveret og derefter kan dagen variere med sammenspil, dramaøvelser eller lignende. Vi differentierer opgaverne efter elevernes interesser og kompetencer og der vil altid være en meningsfuld opgave til eleven uanset forudsætninger.

Vi bestræber os på at komme ud af huset i forbindelse med koncerter, museer mm.

Lærere: Nikolaj, Kathrine og Daniel

Linjen Krop & Bevægelse

Formål

Vi ønsker, at eleverne udvikler deres motivation til at bevæge sig og tilegner sig færdigheder inden for forskellige idrætsgrene. Eleverne skal opnå glæde ved fysisk aktivitet, da glæde er med til at fremme motivationen.

Dette sker blandt andet gennem forskellige former for bevægelse både med og uden bold.

Dette arbejde skal føre til, at eleven kan diskutere kvaliteter ved forskellige former for bevægelse.

Kroppens muligheder for bevægelse skal være i centrum i de aktiviteter vi laver, og derigennem kan eleverne udvikle sig fysisk, psykisk og socialt.

Vi vil have fokus på identitetsdannelse, hvor eleven f.eks. skal lære at sætte sin kammerats behov før elevens egne.

Vi har ligeledes fokus på aspekter af idrætten, hvor vi har fokus på fysisk træning og konditionstræning.

Vi vil arbejde hen imod, at eleven har viden om normer, værdier og etik i og uden for idrætten. Glæden ved at bevæge sig skal være drivkraften for denne linje. Vi skal arbejde med elementer, som er med til at udgøre den mest optimale forudsætning for fysisk deltagelse.

Vi ønsker at eleverne:

- Tilegner sig nye fysiske færdigheder
- Udvikler bevægelsesglæde
- Forbedrer deres evner til at samarbejde
- Får et større indblik i de fysiske og psykiske fordele ved at være fysisk aktiv

Mål

Undervisningen skal medvirke til at eleverne:

- Oplever glæde ved at bevæge sig individuelt, og i et fællesskab
- Får et bredt kendskab til mange forskellige idrætsaktiviteter
- Får udvidet sin motorik
- Kan samtale om fordele ved at dyrke idræt regelmæssigt
- Kan samtale om ulemper ved ikke at dyrke idræt regelmæssigt
- Kan reflektere over egen og andres ageren i idrætslig sammenhæng
- Kan samarbejde med andre i planlægning og udførelse af idrætsaktiviteter
- Oplever alternative måder at bruge bolden på i idrætsaktiviteter

Indhold

Vi skal arbejde med den fysiske side af idrætten, hvor glæden ved at bevæge sig skal være centrum. Vi vil stifte bekendtskab med forskellige former for idræt og bevægelse. Vi skal arbejde med koordination, samarbejde, styrke samt kondition.

Fairplay vil også være et centralt begreb, som eleverne skal arbejde med og blive bedre til. Eleven skal prøve at tabe en kamp, men alligevel føle sig som en vinder efterfølgende.

Vi skal arbejde med den sociale side af idrætten, hvor teamspirit/holdånd og samarbejde vil være gennemgående i hele linjeforløbet.

Hvad vil det sige at være en god holdkammerat?

Hvad vil det sige at tænke på sin næste før sig selv?

Eleverne skal stifte bekendtskab med forskellige idrætskulturer, hvor vi bl.a. vil have fokus på det sociale element. Derudover vil samfundets udvikling også være med til at sætte dagsordenen for indholdet på linjen.

Derudover vil vi drage paralleller fra vores minisamfund på linjen til det generelle samfund i Danmark.

Indholdet på linjen vil også have elementer af boglige fag, hvor vi f.eks. vil berøre dansk, matematik, engelsk og biologi.

Organisering

Indholdet på linjen vil overvejende være praktisk orienteret. Vi skal have fokus på elevernes evne til at reflektere samt sætte ord på egen viden. Undervisningen tager udgangspunkt i den enkelte elevs forudsætninger og kompetencer.

Linjens faciliteter består af et linjelokale, skolens multihal, samt et stort græsareal. Herudover vil vi gøre brug af en stor hal samt crossfit-faciliteter i nærområdet. Vi skal på ture væk fra efterskolen, hvor der også vil være fokus på sport og bevægelse og evt. få indblik i idrætsgrene, eleverne ikke har prøvet før. Vi vil, hvis elevgruppen har interesse for det, deltage i større sportsbegivenheder som f.eks. løbarrangementer, og mindre stævner med andre specialefterskoler.

Undervisningen tilstræber at rumme flere organisationsformer:

Holdundervisning. Teori, fælles oplevelser, evalueringer, hvor læreren primært fungerer som underviser, videnskilde og motivator.

Gruppearbejde. Der lægges vægt på samtaleundervisning samt gruppearbejde, hvor eleverne i grupper af varierende størrelse løser opgaver med underviseren som supervisor (vejleder og støtte).

Individuelt arbejde. "Produktfremstilling", skriftlig evaluering. Læreren fungerer som vejleder og støtte.

Fællesskabet på linjen er meget centralt. Vi skal derfor også føle fælles ansvar for vores linje, så det ser ordentligt og ryddeligt ud i vores lokale. Derfor vil vi benytte os af dukseordning, hvor man sørger for lokalets ansigt udadtil.

Vi vil i fællesskab kåre "månedens teamplayer" på linjen. De værdier, som bl.a. vil blive kigget på er: Samarbejde, deltagelse, ansvarstagen, individuel udvikling, humørspreder, evnen til at føle empati osv.

Lærere: Phie, Ulrik og Morten

Linjen Vilde Dyr

Formål

Vi ønsker, at eleverne på Vilde Dyr, opnår indsigt i de forskellige arter, der lever vildt i den danske natur, herunder viden omkring naturens kredsløb med dyrene som central spiller. Eleverne lærer at begå sig i naturen og at omgås naturen og dyrene på en måde, så det menneskelige aftryk er så lidt skadeligt som muligt.

Undervisningen er tilrettelagt således, at en veksling mellem teoretiske og praktiske opgaver kommer til at danne rammen om elevernes udvikling. Eleverne vil gennem disse opgaver skulle tilegne sig viden og forståelse for, hvad der skal til, for at de forskellige dyrearter kan overleve i naturen. Vi ønsker, at eleverne

oplever dyrene på nærmeste hold ved aktivt at hjælpe til og tager sig af forskellige dyr i dyreparker på Djursland.

Mål

Målet med undervisningen på "Vilde Dyr" er at skabe en grundlæggende forståelse for, hvordan vilde dyr lever, og hvad der er vigtigt for deres overlevelse. Undervisningen vil tage udgangspunkt i såvel danske som udenlandske arter. Sidstnævnte gennem besøg og praktikker i forskellige dyreparker på Djursland.

Undervisningen skal derudover være med til at eleverne:

- Tilegner sig viden om og forståelse for de vilde danske dyr
- Gennem oplevelser med naturen opnår indsigt i vigtige sammenhænge, som de efterfølgende kan tage med sig i deres hverdag
- Tilegner sig færdigheder som fremadrettet kan være brugbare i arbejdslivet
- Får indsigt i vigtigheden af at kunne arbejde i grupper, men også i den værdi, der ligger i selv at kunne udrette noget
- Får forståelse for, hvordan man mest hensigtsmæssigt færdes i naturen
- Får en grundlæggende viden om fisk i de danske vande
- Får en grundlæggende viden om dyrene i de danske skove
- Får en grundlæggende viden om de dyr, som lever i Zoologiske haver
- Kan videreformidle den viden, de har tilegnet sig
- Gennem praktisk arbejde får skabt et produkt
- Kan kommunikere om naturfag gennem brug af egnede medier
- Har viden om naturfaglige ord og begreber
- Kan indsamle og bestemme dyr, planter, svampe og sten, herunder anvende digitale databaser
- Får viden om dyrs og planterers levesteder og livsbetingelser
- Kan designe og afprøve enkle produkter
- Kan deltage i dissektion af dyr

Indhold

Undervisningen kommer primært til at finde sted i skolens lokaler og den omkringliggende natur. I nogle forløb vil den dog blive flyttet til lokaler i henholdsvis Kattegatcentret, Munkholm Zoo og Ree Park Safari.

Undervisningen i skolens lokaler og den omkringliggende natur vil primært omhandle danske dyr og fisk og følge forskellige arter fra fødsel til død. Eleverne skal således gennem teoretiske og praktiske opgaver følge dyrene og f.eks. få kendskab til kronodyrets cyklus i de omkringliggende skove.

Den del af undervisningen, der finder sted hos samarbejdspartnere, vil tage udgangspunkt i de mere eksotiske dyre- og fiskearter og omfatter alt fra hajer til løver. Eleverne får endvidere indsigt i arbejdet som dyrepasser og de opgaver, der følger med dette.

Organisering

Undervisningen på Vilde Dyr vil primært være af praktisk karakter. Dog vil der i forbindelse med nye dyre- og fiskearter være teoretisk arbejde.

Arbejdet vil skifte mellem undervisningen på holdet (hvor lærerne primært forestår undervisningen), gruppearbejde (hvor eleverne sammen tilegner sig viden og læreren primært er vejleder) samt individuelt arbejde (hvor eleven kan fordybe sig i specifikke emner).

Undervisningen tager udgangspunkt i den enkelte elevs forudsætninger og planlægges ud fra disse. Eleverne inddrages i valget af linjens indhold, så de oplever medbestemmelse og ejerskab.

Undervisningens primære base er skolen, men der vil blive lagt vægt på at komme så meget ud ad huset som muligt i forbindelse med virksomhedsbesøg, fisketure, ture i skoven mm.

Eleverne på denne linje skal være indstillet på at tilbringe mange timer i naturen – uanset vejret.

Lærere: Maiken og Ulrik

Linjen eSport

Formål

På eSport ønsker vi at anvende en platform, som eleverne allerede føler sig hjemme i, til at undervise dem og styrke kompetencer, der rækker ud over selve det "at spille computer". Vi vil tage udgangspunkt i et spil de kender, men de lag vi lægger ovenpå, er måske nogen, eleverne i deres dagligdag ikke tillægger den store vigtighed. Selvbeherskelse, samarbejde og taktisk forberedelse mm. vil således alle indgå som solide bropiller i undervisningen.

Mål

Målet med undervisningen i eSport er, at eleverne opnår både praktiske og teoretiske kompetencer inden for den genre af computerspil, der fordrer holdsamarbejde og koordination. Overordnet kan man sammenligne eSport med andre idrætsfag, der er en disciplin der er fundamentet for undervisningen. Herunder kommer så de mange færdigheder og kvaliteter, som er nødvendige for, at kunne opnå succes med den givne disciplin.

Undervisningen skal lede frem til at eleverne styrkes i og bliver i stand til at:

- Lægge og følge taktikker, som er lagt forud for en spilsituation
- Kommunikere hensigtsmæssigt og præcist i stressede situationer
- Forståelse for andre elevs evner og behov som udgangspunkt for samarbejde
- Samarbejde i hold ud fra et spils præmis
- Anvende den rette strategi på det rigtige tidspunkt og på rette sted
- Opnå forståelse for f.eks. fysisk form og kost og søvn i forhold til præstationerne i undervisningslokalet
- Forbedre egne spillemæssige færdigheder gennem træning og udvikling
- Analysere, vurdere og evaluere egne og andres præsteren på saglig vis

Indhold

Indholdet i undervisningen tager udgangspunkt i *Counter-Strike: Global Offensive*. Spillet er valgt, dels fordi det er ét af de mest populære på eSports-scenen, men også fordi det fordrer de menneskelige og faglige kvaliteter, vi ønsker at fremme hos eleverne. Herudover vil vi også arbejde med de professionelle spillere, forsøge at finde ud af, hvordan de arbejder og træner. Vi vil følge med i konkurrencer, der foregår inden for eSports-verdenen og generelt følge udviklingen indenfor branchen med fingrene direkte i dejen.

Udover det direkte spilfaglige, så vil *motion og kost* løbe som en rød tråd gennem undervisningen. Der vil være dage, hvor vi slet ikke har computeren tændt. Der vil være dage, hvor undervisningen handler om forskellen på at spise en salat med vand inden man skal præstere sportsligt, frem for en burger og pomfritter.

Faget *engelsk* vil selvsagt være en integreret del af undervisningen da spillenes sprog er engelsk. Selvom vi kommunikerer på dansk i vores headsets, så vil engelsk fylde en stor del af undervisningen. Når vi skal læse op på nye taktikker, vil det være fra engelsksprogede hjemmesider. Gennemgange af professionelle kampe foregår, som oftest, på YouTube, på engelsk osv. Spillet er bygget op omkring økonomi og forvaltning af denne. Matematikfaget er dermed naturligt integreret i undervisningen.

Organisering

Undervisningen foregår som udgangspunkt i vores eSports-lokale. Her har vi moderne computere, der alle er optimeret til de pågældende spil. Vi har vores egen internetforbindelse, så vi kan spille uforstyrret og uden udfald. Der er en maskine pr. elev. Herudover samles vi jævnligt til fælles samtaler og taktik. Vi har mulighed for at benytte vores projektor og whiteboard til organisering af kampe, eller hvis vi fælles skal gennemgå noget på storskærmen. Vi vil flere gange tage på ture ud af huset. Disse ture vil have *teambuilding og sammenhold* som fokus og man vil komme ud i situationer, som man normalt ikke forbinder med computerspil.

Eleverne vil både opleve at spille i faste hold, men også blive udsat for, at skulle samarbejde i forskellige konstellationer. Dette gøres, da vi ønsker, at eleverne skal kunne se fordelene i at arbejde med folk, der har andre evner end en selv.

Lærere: Steffen og Daniel

Linjen Rollespil og Fantasy

Formål

På Rollespil og Fantasy arbejder vi med præmissen om, at leg og læring i fællesskab kan bidrage til et større udbytte både *fagligt* og *personligt* for eleverne. Udgangspunktet for linjen er elevens egen *interesse* for rollespil. Vi arbejder videre med denne og udvider gennem fagligt funderet materiale. Der lægges i særlig grad vægt på *personlig udvikling*, det være sig *individuel* eller i *sociale* sammenhænge.

Linjen er åben for alle interesserede, og erfaring med rollespil er ikke nødvendig, da vi lægger større vægt på indlevelse, engagement og at det skal være sjovt at lære.

Undervisningen vil tage udgangspunkt i forskellige etablerede systemer, der falder indenfor genren *rollespil*. Her vil vi som undervisere støtte elevernes engagement eller forsøge at opbygge dette, mens vi hele tiden sørger for at evaluere og se tilbage på både spilforløb men også forsøger at skabe refleksion hos eleverne, så de kan få øjnene op for de mange forskellige styrker og evner det kræver at kunne indleve sig og spille med andre. Vi vil forsøge at tage nogle af principperne fra fantasiens verden og føre ind i den virkelige verden. Dette skal skabe en bro der viser, at styrke kan være flere ting og at man sagtens kan udvikle sin virkelige person ved at møde udfordringer i en fiktiv verden.

Mål

- At eleverne opnår evner til at kunne organisere omfattende rollespils-scenarier
- At opbygge selvstændighed og tro på egne evner hos eleven
- At opbygge eller udvide en glæde ved rollespils-universet

Indhold

- Teamwork øvelser
- Papir og blyants Rollespil (Pen & Paper)
- Karakterudvikling som grundlag for personlig udvikling
- Sociale spil (Bræt- og kortspil)
- Magic the Gathering (Mtg)
- Produktions Workshops (fremstilling af fysiske ting)
- En grundig daglig gennemgang af dagens indhold før start.

Organisering

Vi vil skabe en ramme omkring undervisningen, der dag til dag er genkendelig for eleverne. Introduktion og gennemgang af dagens program vil indlede hver dag på linjen. Vi forsøger at komme ud af huset til diverse rollespilsrelaterede events og inddrager Live-Rollespil, hvis det synes fordelagtigt.

Dansk, matematik og engelsk indgår naturligt i arbejdet på linjen.

Lærere: Jakob H. og Peter K.

Linjen Internationalt Samarbejde

Formål

Undervisningen på Internationalt Samarbejde tilstræber at være alment dannende. Vores elever er i læring for livet.

Målet er - gennem et internationalt samarbejdsprojekt - at skabe et autentisk, engagerende og hands-on læringsmiljø med fokus på værdier som f.eks. fælles historie, frihed, lighed, ansvar, respekt, uddannelse, sprog og den demokratiske arv.

Mål

Undervisningen skal medvirke til, at eleven styrkes i og bliver i stand til at:

- Kunne kommunikere, respektere og samarbejde på tværs af grænser.
- Udvikle en forståelse for den historiske og kulturelle forbindelse mellem sprog, kultur, politik og samfund.
- Udvikle en forståelse for, at vi alle er lige og fortjener de samme muligheder.
- Skabe grundlaget for en livslang læringsproces, hvor respekt for andre kulturer, køn, racer og meninger er i fokus.
- Skabe forståelse for, at alle mennesker har ret til de værdier, der understøtter et demokratisk samfund såsom frihed, lighed, ansvar, medbestemmelse og respekt.
- Opnå forståelse for deres rolle som globale borgere, og blive bevidst om deres respektive individuelle styrker
- Udvikle deres kritiske sans og nysgerrighed.
- Lytte og respektere andres synspunkter.
- Bruge forskellige informations- og kommunikationsteknologier (IKT).
- Turde kommunikere på engelsk og udtrykke egne synspunkter.
- Have forståelse for demokrati både lokalt, nationalt og globalt.
- Kunne reflektere over forskelle og ligheder mellem samfund, kultur og sprog.

Indhold

Vi skal i undervisningen undersøge verdensdele og deres forskellige kultur- og samfundsforhold. Vi vil tilegne os viden om nationale og internationale forhold. Undervisningen vil tage udgangspunkt i et internationalt samarbejdsprojekt, hvor målet er, at den enkelte elev bliver i stand til at begå sig i det globaliserede samfund.

Undervisningen skal bidrage til den enkelte elevs personlige udvikling og forståelse af begreberne kultur, politik og samfund. Gennem undervisningen ønsker vi at motivere den enkelte elev til at udnytte sit potentiale og engagere sig i livet ved at blive en aktiv borger.

Undervisningen tilrettelægges ud fra den enkelte elevs forudsætninger og zone for nærmeste udvikling.

Engelsk: Undervisningen på linjen foregår lejlighedsvis engelsk, men hovedfokus er ikke på korrekt sprog og grammatik, men derimod på at turde kommunikere og engagement.

Historie:

Historie, samfundsfag og geografi er integreret i linjen.

Eleverne skal arbejde med historiske sammenhænge og problemstillinger for at opnå en forståelse af menneskers liv og livsvilkår gennem tiderne. Elevernes historiske bevidsthed og identitet skal styrkes med henblik på forståelse af, hvordan de selv, deres livsvilkår og samfund er historieskabte. Derved opnår eleverne forudsætninger for at leve i et demokratisk samfund. På linjen vil vi gennemgå og studere den historiske og sproglige sammenhæng mellem forskellige verdensdele og Danmark, samt landenes geografiske placering, samfunds opbygning, natur og levevilkår. Vi vil se film og besøge relevante historiske steder i Danmark, og hos vores internationale samarbejdspartnere.

Organisering:

Undervisningen foregår som udgangspunkt i vores linjelokale. Indholdet på linjen vil bl.a. være bygget om vores internationale samarbejdsprojekt.

Undervisningen tager udgangspunkt i den enkelte elevs forudsætninger og behov.

Eleverne inddrages i høj grad i udarbejdelsen af besøg hos kulturelle/historiske steder, individuelle mål og programmet for besøg i Danmark, samt hos vores internationale samarbejdspartnere, således at de oplever medbestemmelse og ejerskab.

Undervisningen tilstræber at rumme flere organisationsformer:

1. Holdundervisning, teori og fælles oplevelser

2. Gruppearbejde. Der lægges vægt på samtaleundervisning samt gruppearbejde, hvor eleverne arbejder i grupper af varierende størrelse.

3. Individuelt arbejde. Produktfremstilling.

4. Vi vil inddrage Classcraft, som giver mulighed for at 'gamify' undervisningen og for at opbygge en læring, der styrker eleverne i både faglige og sociale kompetencer. Classcraft opbygger et spillignende univers, med elementer og mekanikker som eleverne kender fra bl.a. videospil, og et univers, hvor den narrative tilgang er et vigtigt element.

Lærere: Brian og Morten

Almene fag

Organisering

Undervisningen i de almene fag tilstræber at rumme flere organisationsformer:

1. Holdundervisning. Teori, fælles oplevelser, samt evalueringer, hvor læreren primært fungerer som underviser, videnskilde og motivator.
2. Gruppearbejde. Der lægges vægt på samtaleundervisning samt gruppearbejde, hvor eleverne i grupper af varierende størrelse løser opgaver med underviseren som supervisor (vejleder og støtte).
3. Individuelt arbejde. Produktfremstilling samt skriftlig evaluering. Læreren fungerer som vejleder og støtte.

Undervisningen tager udgangspunkt i den enkelte elevs forudsætninger og kompetencer.

For information om undervisningen i Kristendom og Samfundsfag henvises til faget Livsparat (se længere nede), der indeholder begge fag.

Dansk

1. Dansk (almen)
2. Dansk (med henblik på aflæggelse af eksamen)

På Efterskolen Helle undervises der i almen dansk samt dansk med henblik på aflæggelse af eksamen i faget.

Formål

Vi ønsker at udvikle elevernes oplevelse og forståelse af sprog, litteratur og andre udtryksformer. Faget skal fremme elevernes indlevelsessevne og deres æstetiske, etiske og historiske forståelse. Det er væsentligt, at undervisningen øger elevernes lyst og mod til at anvende sproget personligt og alsidigt i samspil med andre. Ligeledes prioriteres det, at eleverne udvikler større udtryks- og læseglæde.

Vi følger Undervisningsministeriets retningslinjer.

Mål

Det er målet, at eleven:

- Øger sin lyst til og interesse for at læse og skrive i hverdagen
- Lærer at anvende læsning og skrivning gennem opsøgende og udforskende virksomhed
- Sættes i stand til at læse ukendte tekster med større sikkerhed og forståelse
- Opnår færdighed i at læse ukendte tekster med stigende hastighed
- Opøves i at reflektere over indholdet i tekster, film mv.
- Lærer at udtrykke sig i genrer som referat, fortælling og oplæsning
- Til stadighed udvikler indholdsforståelsen af skrevne tekster samt andre udtryksformer
- Formår at fortælle, hvad de er optaget af og samtale om dette
- Opøves i brug af hjælpemidler
- Tilegner sig færdigheder i at lytte aktivt
- Opøves i at variere sprog og indhold i egne produktioner
- Øger sin grammatiske forståelse

Indhold

Danskundervisningen tager udgangspunkt i den enkelte elevs danskfaglige forudsætninger og -færdigheder. Det er vigtigt, at eleven fra starten oplever succes og dermed får øget troen sig selv og egne kompetencer. Der tages derfor udgangspunkt i elevens styrker og interesser. Samtidig arbejdes der med at bibringe eleven mere hensigtsmæssige arbejdsvaner.

Lærere: Kristine, Jakob H., Daniel, Steffen, Maiken, Bjarke, Morten og Kathrine

---

Matematik

1. Matematik (almen)
2. Matematik (med henblik på aflæggelse af eksamen)

På Efterskolen Helle undervises der i almen matematik samt matematik med henblik på aflæggelse af eksamen i faget.

Formål

Vi ønsker, at eleverne bliver i stand til at forstå og anvende matematik i sammenhænge, der vedrører dagligliv, samfundsliv og naturforhold. Analyse og argumentation indgår i arbejdet med emner og problemstillinger og skal føre eleverne frem til større selvstændighed.

Vi følger Undervisningsministeriets retningslinjer.

Mål

Undervisningen leder frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at:

- Vælge og benytte regningsart i forskellige praktiske sammenhænge
- Kende til, hvordan tal kan forbindes med begivenheder i dagligdagen
- Indsamle og ordne ting efter antal, form, størrelse og andre egenskaber

- Behandle data, herunder ved hjælp af lommeregner, iPad og computer
- Opnå erfaringer med "tilfældighed" gennem spil og eksperimenter
- Anvende og forstå enkle informationer, som indeholder matematikfaglige udtryk
- Anvende faglige redskaber, herunder tal, grafisk afbildning og statistik, til løsningen af matematiske problemstillinger fra dagligliv, familieliv og det nære samfundsliv
- Arbejde med enkle procentberegninger, herunder ved rabat køb
- Beskrive og tolke data og informationer i tabeller og diagrammer
- Indsamle og behandle data samt udføre simuleringer, bl.a. ved hjælp af en computer
- Foretage eksperimenter, hvori tilfældighed og chance indgår
- Kende til de hele tal, decimaltal og brøker
- Benytte erfaringer fra hverdagen sammen med arbejdet i skolen ved opbygningen af talforståelse
- Kende tallenes ordning, tallinjen, positionssystemet og de fire regningsarter
- Benytte hovedregning, overslagsregning og skriftlige udregninger
- Anvende lommeregner og computer ved gennemførelse af beregninger
- Arbejde med optællinger og eksempler på sammenhænge og regler inden for de fire regningsarter
- Kende til eksempler på brug af variable, herunder som de indgår i formler, enkle ligninger og funktioner
- Kende til procentbegrebet og forbinde begrebet med hverdagserfaringer
- Regne med decimaltal og benytte brøker knyttet til procent og konkrete sammenhænge
- Arbejde med "forandringer" og strukturer, som de indgår i bl.a. talfølger, figurrækker og mønstre
- Kende til koordinatsystemet og herunder sammenhængen mellem tal og tegning
- Benytte geometriske metoder og begreber i beskrivelse af fysiske objekter fra dagligdagen, herunder figurer og mønstre
- Undersøge og beskrive enkle figurer tegnet i planen
- Kende til grundlæggende geometriske begreber som vinkler og parallelitet
- Arbejde med fysiske modeller og enkle tegninger af disse
- Kende til forskellige kulturers metoder til at angive dybde i billeder
- Undersøge de enkelte tegnemeters anvendelighed til beskrivelse af form og afstand
- Måle og beregne omkreds, areal og rumfang i konkrete situationer
- Tegne, undersøge og eksperimentere med geometriske figurer, bl.a. ved at benytte computer
- Kende til eksperimenterende og undersøgende arbejdsformer
- Beskrive løsningsmetoder gennem samtaler og skriftlige notater
- Opstille hypoteser, og efterfølgende ved at "gætte og prøve efter" medvirke til at opbygge faglige begreber og indledende generaliseringer
- Formulere, løse og beskrive problemer og i forbindelse hermed anvende forskellige metoder, arbejdsformer og redskaber
- Samarbejde med andre om at anvende matematik ved problemløsning
- Undersøge, systematisere og begrunde matematisk ud fra arbejde med konkrete materialer

Indhold

Matematikundervisningen tager udgangspunkt i den enkelte elevs matematikfaglige forudsætninger og -færdigheder. Det er vigtigt, at eleven fra starten oplever succes og dermed får øget troen sig selv og egne kompetencer. Der tages derfor udgangspunkt i elevens styrker og interesser. Samtidig arbejdes der med at bibringe eleven mere hensigtsmæssige arbejdsvaner.

Lærere: Christian, Dorthe, Tore, Ulrik, Brian og Peter A.

Engelsk

Formål:

Vi ønsker, at undervisningen giver eleverne mulighed for at tilegne sig sproglige kommunikative kompetencer. Eleverne skal blive i stand til at tale, læse, lytte og skrive samt opnå indsigt i kultur- og samfundsforhold i engelsktalende lande. Endvidere skal vi arbejde med sproglig opmærksomhed og sprogtilegnelse.

Vi følger Undervisningsministeriets retningslinjer

Mål

- At eleverne opnår færdighed i at forstå enkelte sætninger og udtryk
- At eleverne få kendskab til begreber, der vedrører familie, sig selv, kroppen, farver, beklædning, højtider, ferier, fritid, dyr og mad
- At de bliver i stand til at udtrykke sig på engelsk om disse emner i korte sætninger og vendinger
- At eleverne øver udtale af engelske ord – alene og i kor
- At eleverne tør gætte for at forstå lytte- og læsetekster
- At eleverne kan læse og skrive korte tekster i et enkelt sprog samt stave enkelte ord og udtryk
- At eleverne får mod på at deltage i sproglege og små rollespil
- At eleverne opnår kendskab til levevilkår i engelsksprogede lande

Fokus i den første del af sprogundervisningen er, at eleverne opbygger et ordforråd, så de kan forstå og tale om genkendelige emner, og at dette sker i et trygt rum, hvor de tør udtrykke sig på engelsk.

Indhold

Eleverne skal arbejde med:

- At forstå og bearbejde forskellige typer af billedtekster, blandt andet tv- og videoprogrammer
- At læse tekster, der giver informationer og oplevelser
- Sprogets forskellige virkemidler, herunder den betydning, det har at udtrykke sig præcist og varieret
- Det engelske sprogs funktion og opbygning, herunder regler om udtale og grammatik
- Ordforrådets rolle ved brugen af sproget
- Forskelle og ligheder mellem dansk og engelsk
- Levevilkår, dagligliv, værdier og normer for menneskene i engelsktalende lande
- At orientere sig om omverdenen gennem brug af engelsk og derved mere generelt udvikle deres forståelse af andre kulturer
- Forskellige skrevne og talte tekster samt andre kunstformer, der kan give eleverne oplevelse af de engelsksprogede kulturer
- Forskelle og ligheder mellem forskellige engelsksprogede kulturer og egen kultur

Undervisningen tager udgangspunkt i den enkelte elevs forudsætninger og kompetencer.

Lærere: Maiken, Morten, Peter A. og Marianne.

Tysk

Formål:

Vi ønsker, at undervisningen giver eleverne mulighed for at tilegne sig sproglige kommunikative kompetencer. Eleverne skal - med udgangspunkt i deres respektive forhåndskundskaber - udvikle kompetencer til at kommunikere på tysk såvel mundtligt som skriftligt. Herudover skal de opnå indsigt i tyske kultur- og samfundsforhold for derigennem at styrke deres internationale og interkulturelle forståelse.

Vi følger Undervisningsministeriets retningslinjer. Alle elever i 8. og 9. klasse har som udgangspunkt obligatorisk tysk. I det omfang en elev er fritaget, foreligger der relevant dokumentation.

Mål

- At eleverne opnår færdighed i at forstå enkelte sætninger og udtryk
- At eleverne få kendskab til begreber, der vedrører familie, sig selv, kroppen, farver, beklædning, højtider, ferier, fritid, dyr og mad
- At eleverne bliver i stand til at udtrykke sig på tysk om disse emner i korte sætninger og vendinger
- At eleverne øver udtale af tyske ord – alene og i kor
- At eleverne kan udtale ord og udtryk med forståelig intonation.
- At eleverne tilegner sig viden om forholdet mellem lyd og stavning.
- At eleverne tør gætte for at forstå lytte- og læsetekster
- At eleverne kan læse og skrive korte tekster i et enkelt sprog samt stave enkelte ord og udtryk
- At eleverne får mod på at deltage i sproglege og små rollespil
- At eleverne opnår kendskab til levevilkår i tysksprogede lande
- At eleverne får viden om det tyske sprogs nære slægtskab med dansk.

Fokus i den første del af sprogundervisningen er, at eleverne opbygger et ordforråd, så de kan forstå og tale om genkendelige emner, og at dette sker i et trygt rum, hvor de tør udtrykke sig på tysk.

Indhold

Eleverne skal arbejde med:

- At forstå og bearbejde forskellige typer af billedtekster, blandt andet tv- og videoprogrammer.
- At læse tekster, der giver informationer og oplevelser.
- Det tyske sprogs funktion og opbygning, herunder intonation og de mest basale grammatiske regler.
- Ordforrådets rolle ved brugen af sproget.
- Forskelle og ligheder mellem dansk og tysk.
- Levevilkår, dagligliv, værdier og normer for menneskene i tysktalende lande

- At orientere sig om omverdenen gennem brug af tysk og derved mere generelt udvikle deres forståelse af andre kulturer
- Forskellige skrevne og talte tekster samt andre kunstformer, der kan give eleverne oplevelse af de tysksprogede kulturer.
- Forskelle og ligheder mellem tysk kultur og egen kultur.

Undervisningen tager udgangspunkt i den enkelte elevs forudsætninger og kompetencer.

Lærer: Trine

Kristendom

Organisering

Kristendomsundervisningen finder sted som en del af faget [Livsparat](#). Eleverne modtager undervisning i kontaktgrupperne. Det er intentionen, at det trygge fællesskab med nære voksne, skal styrke elevernes engagement i undervisningen.

Formål

Vi ønsker, at undervisningen giver eleverne indsigt i de store verdensreligioner og livsopfattelser. Eleverne skal stifte bekendtskab med de mest centrale fortællinger fra Biblen og reflektere over deres betydning ift. såvel grundlæggende tilværelsesspørgsmål som de spor, de har sat sig i kulturen. Vi ønsker at kaste lys på sammenhængen mellem etiske principper og moralsk praksis i såvel hverdagslivet som i forbindelse med religiøse problemstillinger.

Mål

- At eleverne opnår indsigt i kristendommen, jødedommen, islam, hinduismen samt buddhismen og kan redegøre for ligheder og forskelle.
- At eleverne opnår viden og færdigheder, der gør dem i stand til at forstå og forholde sig til den religiøse dimensions betydning for det enkelte menneske og dets forhold til andre.
- At eleverne opnår viden om kristendom i historisk og nutidig sammenhæng, herunder etiske og moralske spørgsmål.
- Opnår kendskab til de centrale fortællinger fra Det gamle og Det nye testamente.

Indhold

Undervisningen vil tage udgangspunkt i elevernes funktionsniveau, hvorfor målene i elevplanen er sat taksonomisk op. For at styrke elevernes engagement, vil der løbende være fælles samtaler, debatter og diskussioner. Debatterne vil typisk tage udgangspunkt i noget, som eleverne kender fra deres egen dagligdag, hvorefter emnet vil blive perspektiveret, diskuteret og sat i relation til fagets mål. Der vil i undervisningen blive inddraget såvel tekster som film- og tv-udsendelser.

Samfundsfag

Organisering

Samfundsfagsundervisningen finder sted som en del af faget [Livsparat](#). Eleverne modtager undervisning i kontaktgrupperne. Det er intentionen, at det trykke fællesskab med nære voksne, skal styrke elevernes engagement i undervisningen.

Formål

Vi ønsker, at undervisningen giver eleverne indsigt i:

- Forskellige styreformer og politiske ideologier.
- Hvad de forskellige partier i Danmark hedder, og hvad de hver især står for.
- Sammensætningen af det danske folketing.
- Opbygning af velfærdsstaten.
- Stillingtagen til politiske problemstillinger såvel lokalt som globalt.
- Begreberne indflydelse, selvbestemmelse og medbestemmelse.
- Budgetlægning og privatøkonomiske forhold, herunder forbrugeradfærd.
- Hvordan man identificerer forskellige poster på en lønseddel.
- Fordele og ulemper ved kviklånsordninger.
- Sociale grupper og fællesskabets rolle i socialiseringen.

Indhold

Undervisningen vil tage udgangspunkt i elevernes funktionsniveau, hvorfor målene i elevplanen er sat taksonomisk op. For at styrke elevernes engagement, vil der løbende være fælles samtaler, debatter og diskussioner. Debatterne vil typisk tage udgangspunkt i noget, som eleverne kender fra deres egen dagligdag, hvorefter emnet vil blive perspektiveret, diskuteret og sat i relation til fagets mål. Der vil i undervisningen blive inddraget såvel tekster som film- og tv-udsendelser, ligesom der vil blive anvendt rollespil og besøg på f.eks. rådhus, valgsteder og lignende.

Historie

Organisering

Undervisningen i historie finder sted på linjerne fredag eftermiddag i tidsrummet 13.35 - 15.05. Derudover arrangeres der årligt en tur til Sydslesvig med fokus på historien i grænselandet, herunder anden slesvigske krig, afståelsen af Sønderjylland samt genforeningen i 1920. (se indholdet for denne uge [her](#)).

Formål:

Vi ønsker, at eleverne opnår sammenhængsforståelse og kronologisk overblik og kan bruge denne forståelse i deres eget hverdags- og samfundsliv. Eleverne skal blive fortrolige med dansk kultur og historie. Herudover ønsker vi, at de får styrket deres historiske bevidsthed og identitet med henblik på at forstå, hvordan de selv, deres livsvilkår og samfund er historieskabte. Vi ønsker, at eleverne arbejder analytisk og vurderende med

historiske sammenhænge og problemstillinger for at udbygge deres forståelse af menneskers liv og livsvilkår gennem tiderne og således opnå indsigt i kontinuitet og forandring.

Vi følger Undervisningsministeriets retningslinjer.

Mål

- At eleverne kan placere historiske elementer tidsmæssigt ift. hinanden.
- At eleverne tilegner sig viden om væsentlige historiske begivenheder.
- At eleverne får viden om væsentlige (fælles)træk ved historiske perioder.
- At eleverne får viden om principper for inddeling af historien.
- At eleverne får viden om livsgrundlag før og nu, herunder ændringer i livsgrundlag og produktion.
- At eleverne får viden om samspil mellem aspekter fra dansk og omverdenens historie, herunder konsekvenserne af dette samspil.
- Eleverne får viden om historiske fortællingers sammenhæng med fortidsfortolkninger og nutidsforståelser.
- At eleverne får viden om kildekritiske begreber.

Indhold

Det konkrete indhold af undervisningen på linjerne vil variere, således at der f.eks. undervises i kunsthistorie på Kunst og Foto, idrættshistorie på Krop og Bold etc. Herudover indeholder undervisningen altid en række overordnede temaer med elementer fra historiekanonien som f.eks. Grundloven 1849, Kvinders valgret, Genforeningen, Murens fald, 11. september etc.

De planlagte overordnede temaer i år er:

- Rigsfællesskabet i dag og dets historie
- Danmark som kolonimagt
- Anden verdenskrig
- Det gamle Danmark - sten-, vikinge- og middelalder

Undervisningen tager udgangspunkt i den enkelte elevs forudsætninger og kompetencer.

Lærere: Alle linjelærere.

Geografi, Biologi samt Fysik/Kemi

Organisering

Undervisningen i Geografi, Biologi samt Fysik/Kemi finder sted i to faguger. Eleverne evalueres efter hver faguge for at synliggøre den faglige progression. Derudover deltager alle elever i en naturvidenskabelig

læringsuge, hvor formålet ligeledes er undervisning i den naturvidenskabelige fagrække (se indholdet for denne uge [her](#)).

Formål:

Vi ønsker, at eleverne får udviklet deres naturfaglige kompetencer og dermed opnår indblik i, hvordan naturfag bidrager til vores forståelse af verden. De skal tilegne sig færdigheder og viden om vigtige fænomener og sammenhænge samt udvikle tanker, sprog og begreber om natur og teknologi, der har værdi i det daglige liv. Vi ønsker, at elevernes læring i videst mulig omfang bygger på deres egne oplevelser, erfaringer, iagttagelser og undersøgelser. Deres glæde ved faget og lyst til at stille spørgsmål og lave undersøgelser skal vedligeholdes og fremmes.

Vi følger Undervisningsministeriets retningslinjer.

Mål

- At eleverne kan gennemføre enkle systematiske undersøgelser.
- At eleverne har viden om energiformer, herunder vedvarende og ikke-vedvarende energikilder
- At eleverne har viden om sammensatte modeller
- At eleverne tilegner sig faktuel viden om fysikkens grundregler
- At eleverne har viden om forsyningsproduktion
- At eleverne får basal viden om pladetektonik
- At eleverne tilegner sig faktuel viden om lande, verdensdele, verdenshave, folkeslag, sprog, klima, bjerge, floder, infrastruktur, klodens opbygning, råmaterialer, bysamfund og landsamfund
- At eleverne tilegner sig faktuel viden om kredsløb i naturen, forskellige typer organismer, celler og deres funktion
- At eleverne tilegner sig faktuel viden om insekter, fisk, dyr, fødekæder, planter og fotosyntese
- At eleven får indsigt i menneskets samspil med naturen og afhængighed deraf
- At eleverne har viden om afgørende faktorer for livsstil og levevilkår
- At eleverne kan argumentere om enkle forhold inden for natur og teknologi
- At eleverne har viden om enkel naturfaglig kildekritik
- At eleverne har viden om naturfaglige og teknologiske ord og begreber.

Indhold - Fysik/kemi

- Vedvarende energi, herunder solceller, vindmøller, brintbiler samt fission.
- Byg en generator (induktion)
- Strøm og elektricitet, herunder statisk elektricitet - hvor kommer den fra, og hvordan fungerer den? Volt, Ampere, batterier, stikkontakter etc.
- Det periodiske system
- Molekyler og atomer
- Kemiske reaktioner

Indhold - Biologi

- Livets udvikling - det store perspektiv

- Menneskets udvikling
- Fotosyntese
- Planteskattejagt

Indhold - Geografi

- Lær at bruge Google Earth - Google Earth skattejagt
- Lær at bruge et kompas
- Vigtige geografiske punkter - størst, højst, dybest etc.
- Forskellen på søer, hav, floder etc.
- Pladetektonik, herunder geysere, vulkaner etc.

Undervisningen er i videst muligt omfang tilrettelagt som forsøg og tager udgangspunkt i den enkelte elevs forudsætninger og kompetencer. Efterskolens naturvidenskabelige lærere tilrettelægger undervisningen.

Lærere: Alle linjelærere.

Idræt

Formål

Vi ønsker, at eleverne oplever glæden ved sport og idræt. Målet er, at indføre dem i en aktiv og sund livsstil, for derigennem at opbygge deres selvtillid.

Mål

Gennem undervisningen skal eleverne:

- Lære nødvendigheden af opvarmning og den praktiske udførelse af øvelserne
- Lære om forskellige idrætsgrene og de tilhørende teknikker
- Forbedre deres motorik, balance og kropslige styrke
- Opbygge en god fysisk form
- Motiveres til at dyrke idræt og styrke kroppen i deres fritid
- Motiveres til en sund livsstil
- Lære at samarbejde i forskellige holdidrætsgrene
- Opleve sammenhold i idræt
- Lære at konkurrere
- Opøves i fairplay og en god sportsånd

Indhold

Idrætsundervisningen omfatter blandt andet:

- Klatring
- Petanque
- Svømning

- Morgenmotion
- Vinterbadning
- Blandet idræt
- Boldspil
- Styrketræning
- Springgymnastik
- Hip Hop dans
- Badminton

og andre aktiviteter, der lever op til fagets formål, og som har til hensigt at gøre undervisningen vedkommende og interessant for skolens elevgruppe.

IT i undervisningen

Formål

Vi ønsker, at eleverne har adgang til og kan anvende iPads i undervisningen. iPad'en er let at transportere og er med det samme klar til brug ved undervisningstimens start, hvorfor der ikke skal medgås tid i en undervisningstime til opstart af og venten på klargøring af it-redskaber, hvilket vil frigøre tid til læring.

Vi ønsker, at IT skal understøtte undervisningsdifferentiering og individuel undervisning, og de mange forskellige apps, der hurtigt, let og billigt kan installeres på iPad'en, giver mulighed for en høj grad af undervisningsdifferentiering i alle undervisningssammenhænge.

Vi vil betragte iPad'en som et personligt arbejdsredskab, hvorfor alle elever skal have adgang til egen iPad. Da batteritiden er lang, giver det mulighed for, at elever medbringer iPad'en til enhver undervisningssituation uden at skulle oplade den i løbet af dagen.

iPad'ens berøringfølsomme skærm gør den meget let anvendelig, og vi forventer, at særligt elever med motoriske vanskeligheder vil opleve den brugervenlig.

Vi ønsker, at de elever, der har behov herfor, bliver introduceret til og har mulighed for at anvende varierende kompenserende IT-redskaber i linjefagsundervisningen, fagbånd og andre faglige sammenhænge.

Mål

At eleverne:

- Forstår og kan anvende iPad'ens grundlæggende funktioner
- Lærer at anvende iPad'en som notat- og skriveredskab
- Bliver i stand til at benytte forskellige app's i undervisningssammenhænge som supplement til boglig undervisning

- Efter behov lærer at anvende iPad'ens kompenserende muligheder eller alternativt lærer at anvende en mere traditionel it-rygsæk
- Lærer at hente relevante apps til undervisningsbrug

Indhold

iPad'en anvendes i såvel linjefagsundervisning som den fagfaglige undervisning. De respektive lærere på alle fagområder sørger for, at de apps, der skal benyttes i et givent fag, er installeret på hver enkelt elevs iPad.

iPad'en er meget anvendelig til simple produktionsopgaver/visuelle præsentationer og vil derfor blive anvendt i særlig høj grad til elever, hvis styrkeside er det visuelle/billedmediet fremfor skriftlige fremstillinger.

Eleverne kan på iPad'en hurtigt og overskueligt skifte mellem forskellige programmer, funktioner og informationssøgning. Gennem integration af iPad'en i alle fag sikres eleverne kompetencer på it-området, som de også fremadrettet i en tilværelse i informationssamfundet har brug for.

Lærere: Alle lærere i såvel linjefag som boglige fag

Valgfag

Mål

På Efterskolen Helle kan alle elever vælge mellem en række forskellige valgfag. Målet med disse er, at den enkelte selvstændigt træffer et valg ift. hvilke sider af sig selv, eleven ønsker at udforske og udvikle i den kommende periode.

I tillæg til de ordinære valgfag udbydes der særlige valgfag til de elever, der ikke nødvendigvis behøver at have dansk og matematik (dvs. elever i 10. og 11. klasse). Disse valgfag finder sted, mens skolens øvrige elever har dansk og matematik.

Organisering

Det prioriteres højt at tilgodese elevens personlige ønsker og idéer fra interessefællesskaber under hensyntagen til den overordnede planlægning og de afsatte ressourcer.

Der lægges vægt på elev- og lærerdemokrati i planlægningsfasen, der ideelt set er inddelt i følgende faser:

1. Drømmefase: Idéer til nye valgfag. Brainstorming blandt ledelse, lærere og elever.
2. Konkretisering: Opstilling af læringsmål, konkrete forslag til indhold etc.
3. Visitering af forslag: Et udvalg undersøger, hvilke forslag til profilfag, der kan realiseres ud fra en vurdering af lærerkompetencer, ressourcebehov, mulige samarbejdspartnere, sæsonvilkår, elevkompetencer, indholds- og læringsniveau. Resultatet af denne visitering er formulering og opstilling af en række konkrete valgfag, der præsenteres for lærerne og efterfølgende for eleverne.

4. Eleverne træffer et valg ud fra en prioritering af valgfag (1-4 prioritet). Introduktion af fagene foregår i forbindelse med en morgensamling, hvorefter selve valget træffes på linjen.
5. Sammensætning og endelig bemanning af valgfag

Formål og indhold

Efterskolen Helle giver den enkelte elev mulighed for at vælge mellem fag inden for følgende kategorier i denne periode:

Ridning

Formål

Vi ønsker, at eleverne gennem undervisningen oplever fællesskab og samhørighed med hesten og med holdkammeraterne. Undervisningen skal bidrage til, at eleverne får opbygget deres selvtillid, at de udvikler en ansvarsfuld og hensyntagende adfærd over for hesten samt oplever glæde og følelsesmæssigt engagement gennem arbejdet med hesten.

Mål

At eleverne:

- Bliver fortrolige med hesten og opnår et tillidsforhold
- Lærer de elementære grundregler i omgangen med en hest
- Sikkert kan afhente hesten på marken og hente en enkelt hest ud fra flokken i en fold
- Kan klargøre hesten, strigle og rense hove
- Kan opsadle hesten, påmontere hovedtøj, sadel samt tilpasse stigremme
- Kan skelne de forskellige gangarter, skridt, trav, tölt og galop
- Sikkert og forsvarligt kan håndtere hesten
- Får styrket balance, koordination og rideevne
- Tilegner sig kundskaber vedrørende hesten og ridekunsten

Indhold

Eleverne arbejder med hesten både før og efter ridningen, herunder klargøring og opsadling. Undervisningen foregår såvel individuel som fælles under hensyntagen til den enkeltes formåen/kunnen. Ridningen finder sted på ridebane samt i den nærliggende natur. Der undervises i grundlæggende dressur, balance og motoriske øvelser. I ridningen indgår også leg på eller med hesten – ponygames. Kulturen i faget er kendetegnet ved, at man arbejder stille og roligt med hesten og hjælper hinanden. Mange vil opnå et tæt forhold til netop deres hest.

Styrketræning

Formål

Vi ønsker, at eleverne skal have mulighed for at opleve glæde ved og lyst til at udøve fysisk og psykisk træning, der medfører kropslig og almen udvikling. Undervisningen skal give eleverne forudsætninger for at tage ansvar for sig selv og indgå i et forpligtende fællesskab.

Mål

At eleverne:

- Udarbejder og vurderer disciplinrelevante opvarmnings- og grundtræningsprogrammer
- Anvender grundlæggende principper for træningslære og elementær skadesforebyggelse
- Udarbejder og redegør for målrettede træningsprogrammer og træningsformer
- Får indsigt i sammenhæng mellem livsstil og træning
- Får indsigt i balancen mellem fysisk og psykisk træning

Indhold

- Diskussioner i gruppen om forståelsen af begreberne "styrke" og "træning"
- Diskussioner om hvordan den enkelte kan skabe de bedste betingelser for at udvikle styrke, herunder kost og søvnrytme – samt viden om de byggesten der skal til for at kroppen og psyken kan vokse.
- Kortlægning af individuelle mål for styrketræning
- Udarbejdelse af et individuelt træningsprogram, som den enkelte har ansvar for at følge
- Instruktion om sikkerhed i forbindelse med træning

Bedre til Dansk

Formål

Faget er rettet mod de elever, der har ønske om at forbedre deres danskfaglige niveau. Det vægtes højt, at arbejdet foregår i en tryk atmosfære, hvor der tages hensyn til den enkeltes behov og læringsstil. Eleverne motiveres til at være aktive i egen læringsproces og gives mulighed for at komme til orde med forslag til såvel indhold som form. Ligeledes er det muligt at arbejde videre med opgaver fra den almene danskundervisning. Undervisningen vil i så fald fungere som en slags lektiecafé.

Mål

At eleverne:

- Udvikler deres danskfaglige kompetencer med udgangspunkt i deres individuelle niveau.
- Får mulighed for med voksenstøtte at arbejde videre med lektier fra den almene undervisning.

Indhold

Undervisningen tager udgangspunkt i den enkeltes danskfaglige niveau og tilrettelægges med udgangspunkt i de fire kompetenceområder: Læsning, fremstilling, fortolkning og kommunikation. Der vil herunder være fokus på viden om ordklasser, grammatiske regler, sproglig variation, tegnsætning og retstavning. Tekstarbejdet inddrager forskellige genrer/teksttyper og prioriterer at udvikle elevernes genrekendskab samt evne til at undersøge, analysere og forholde sig kritisk.

Lyt og Nyt

Formål

Vi ønsker, at eleverne gennem undervisningen opnår indsigt i og forståelse for forskellige musikgenrer og musikalske udtryk.

Mål

- Eleverne lærer at lytte til musik, de ikke umiddelbart selv ville have tilvalgt.
- Elevernes interesse for musik fremmes.
- Eleverne får kendskab til forskellige musikfaglige begreber og udtryk.
- Eleverne får indblik i musikhistorien.
- Eleverne lærer at begrunde egen musiksmag.

Indhold

Eleverne lytter til musik indenfor forskellige genrer og musikhistoriske perioder. Der arbejdes med opbygning af sange og diverse musikfaglige udtryk. Eleverne oplever både at skulle forholde sig til lærervalgt musik, ligesom de skal spille musik for hinanden og begrunde deres til- og fravalg. Der er vil være vægt på fremlæggelse og argumentation med udgangspunkt i den enkeltes faglige niveau.

Løbe- Gåhold

Formål

Vi ønsker, at eleverne forbedrer deres kondition gennem løbetræning og gåture i rask tempo. Eleverne skal opleve glæden ved at være fysisk aktiv sammen med andre. Der tages udgangspunkt i den enkeltes forudsætninger.

Mål

At eleverne får:

- Kendskab til og forbedring af konditallet
- Indsigt i hvordan det at løbe og gå vedligeholder og styrker konditionen
- Indsigt i sunde træningsvaner
- Kendskab til kroppens kredsløb
- En forståelse af en sund krops betydning for ens velvære

Indhold

Gennem faget "Løbe- Gåhold" skal eleverne forbedre deres kondition gennem løbe- og gåture alt efter niveau. Vi vil bruge naturen i og omkring efterskolen og tilrettelægge forskelligartede ruter, så eleverne oplever variation ift. både terrænet og længden af turen.

Walk and Talk

Formål

Vi ønsker, at eleverne oplever et trygt motionsfællesskab, hvor alle kan være med – uanset kondition og idrætsfagligt niveau. Formålet er, at eleverne oplever og skatter værdien af hyggelige gåture i naturen samtidig med, at der tales om stort og småt. Holdet er tænkt som et særligt tilbud til de elever, der kan have brug for lidt hjælp til at holde samtaler/smalltalk kørende. Der anvendes samtalekort efter behov.

Mål

At eleverne får:

- En forståelse for, at velværet øges, når man er fysisk aktiv.
- Indsigt i sunde motionsvaner.
- Forståelse for og accept af, at ikke alle har samme idrætsfaglige udgangspunkt.
- Styrket deres evne til at samtale med andre unge om stort og småt
- Forståelse og accept af, at andre kan have andre meninger/synspunkter end én selv, og at det er helt okay.
- Mulighed for at dele eventuelt sårbare ting i et trygt og inkluderende fællesskab

Indhold

Faget "Walk and talk" er som udgangspunkt todelt. Eleverne skal dels opleve glæde ved motion og bevægelse og dels øves i at samtale og smalltalke med andre unge. Der vil være tale om gåture i skolens nærområde. Eleverne vil opleve høj grad af medindflydelse og få mulighed for at udfordre sig selv i eget tempo. Der anvendes samtalekort efter behov, ligesom der indimellem vil være et særligt emne, der er omdrejningspunkt for turen.

Charity

Formål

Vi ønsker, at eleverne gennem arbejdet med velgørenhed og humanitært arbejde oplever at kunne gøre en forskel for andre. Vi ønsker, at de opnår kendskab til både følelsesmæssige og samfundsmæssige udfordringer, samt øver sig i at rykke egne grænser.

Mål

- At eleven kan deltage og bidrage i debatter om relevante emner
- At eleven opnår viden om og indsigt i forskellige former for velgørenhedsarbejde
- At eleven kan reflektere over etiske og moralske dilemmaer
- At eleven rykker egne grænser ift. hvad han/hun oplever som udfordrende i mødet med andre mennesker
- At eleven opnår glæde ved at gøre en forskel for andre

Indhold

I Charity arbejder vi med mange forskellige former for velgørenhed og humanitært arbejde. Vi øver vi os i at finde glæden ved at give uden nødvendigvis at få igen. Rent praktisk udfører vi frivilligt arbejde i form af bl.a. indsamlinger, frivilligsamvær med ældre, syge, børn og udsatte, praktisk hjælp og velgørenhed til både lokalsamfundets borgere og velgørenhedsorganisationer. Vi får besøg af foredragsholdere og besøger selv f.eks. et hospice og et større velgørenhedsshow i Grenå. Teoretisk taler vi om personlige og samfundsmæssige kriser, dilemmaer, levevilkår, livskvalitet, sorg, krise, og andre eksistentielle udfordringer.

Minigolf

Formål:

Vi ønsker, at eleverne oplever et trykt fællesskab, hvor alle kan være med – uanset forhåndskendskab til spillet. Formålet er, at eleverne oplever værdien af at samles om et spil som fælles tredje samtidig med, at der tales om stort og småt. Holdet er tænkt som et særligt tilbud til de elever, der kan have brug for lidt hjælp til at komme ud blandt andre og samtidig få lidt frisk luft.

Mål:

At eleverne:

- Lærer de almindelige regler til Minigolf
- Hyggesnakker på kryds og tværs af deres normale relationer/grupperinger
- Lærer at regne point sammen
- Lærer at tabe og vinde med samme sind

Indhold:

Undervisningen finder sted på en lokal minigolfbane. Eleverne køres dertil i bus.

Re-design

Formål

Vi ønsker at eleverne tilegner sig viden om genbrug og redesign samt kundskaber og færdigheder, der knytter sig til skabende og håndværksmæssig fremstilling. Eleverne skal blive i stand til at forstå samspillet mellem idé, planlægning og udførelse, samt udvikle færdigheder i at fremstille produkter med æstetisk, funktionel værdi og derigennem opnå erfaring med idéudvikling og arbejdsprocesser. Herudover skal de opnå indsigt i begreber som overforbrug, upcycling og cirkulær økonomi.

Mål

At eleverne:

- Får mulighed for at opleve arbejdsglæde, fællesskab og personligt engagement
- Udvikler tillid til egne muligheder for at kunne tage stilling og handle

- Ved at reflektere over arbejdsprocesserne får erfaring med at foretage vurderinger og træffe valg, som får betydning for det videre forløb og det færdige produkt
- Oplever at samarbejde, hjælpsomhed, medbestemmelse og ansvarlighed er forudsætninger for såvel arbejdsglæde som for det kreative og skabende arbejde

Indhold

Undervisningen tager udgangspunkt i diverse ting fundet i genbrugsbutikker, som herefter redesignes/upcycles. Der er lagt op til at eleverne, så vidt det er muligt, selv finder inspiration/idéer til det, de gerne vil lave.

Dilemmahjørnet

Formål

Undervisningen i Dilemmahjørnet tilstræber at fremme elevernes kompetencer til at rumme og arbejde med modsætninger og usikkerhed. Det er ønsket, at arbejdet bidrager væsentligt til at øge elevernes almene viden og motiverer dem til at involvere sig personligt i relevante problemer, der ikke har nogle færdige og klare løsninger. Endvidere vægtes det højt, at de opnår forståelse for andres valg og de overbevisninger, der ligger bag. De skal øves i at sætte ord på tanker, forholde sig nuanceret til forskellige opfattelser og værdier samt tage selvstændig stilling.

Mål

At eleverne:

- Har kendskab til, hvad etik og moral betyder
- Kan forholde sig til egen moral og etik i dilemmasporørgsmål
- Er i stand til at beskrive tilværelsessporørgsmål
- Kan redegøre for sammenhængen mellem etiske principper og moralsk praksis i hverdagslivet
- Har viden om værdier, normer og adfærd i etiske problemstillinger
- Kan udvise respekt for hinandens forskelligheder og holdninger
- Er i stand til at vurdere en sag fra flere sider og tage stilling
- Skal kunne forholde sig til etiske problemstillinger
- Får trænet argumentationsevnen

Indhold

Der tages udgangspunkt i udvalgte dokumentarudsendelser, skrevne artikler og digitale sider, der hver især lægger op til samtale om tidstypiske etiske udfordringer. I forlængelse heraf inddrages aktiviteter som spil og rollelege for at støtte elevernes indlevelse i den konkrete situation. For at tilgodese elevernes aktive medvirken i faget er der stor fokus på, at undervisningen foregår i en tryk og positiv atmosfære, hvor alle har mod på at udtrykke sig.

Bag dig Glad/Bagning

Formål

Vi ønsker, at eleverne gennem undervisningen udvikler deres evne til at læse opskrifter og tage stilling til mulige bageprojekter. Eleverne skal med støtte lære at bage simple brød- og kager.

Mål

At eleverne:

- Bliver fortrolige med at læse opskrifter samt den praktiske udførelse
- Opøver matematiske færdigheder i mål og omsætning
- Får kendskab til forskellige melsorter, kvalitet og næringsindhold
- Arbejder med egne ideer og ønsker samt udvikler kreativ evne

Indhold

Undervisningen er lagt til rette i skolekøkkenet, hvor der tages udgangspunkt i de praktiske processer. Ud fra disse arbejdes der med den teoretiske og generelle forståelse af principper og bageteknik. Der veksles mellem bagning af hhv. brød og kage. Derved oplever eleverne at bidrage til en meningsfuld sammenhæng, hvilket er fremmede for indlæringen.

Musik & Sang

Formål

Vi ønsker at give eleverne et indblik i forskellige musikalske genrer, ligesom de skal gøre sig erfaringer med forskellige instrumenter og sang. Det ønskes, at eleverne får en oplevelse af det musikalske fællesskab og en indsigt i deres egen betydning i forhold til dette.

Mål

- Eleverne oparbejder deres evner til at holde en rytme
- Eleverne fremmer deres lyst til at synge og øves i at synge rent
- Eleverne indgår positivt i det musikalske fællesskab
- Elevernes indsigt i forskellige musikgenrer fremmes
- Eleverne opnår kendskab til anvendelsen af forskellige instrumenter

Organisering

Undervisningen foregår som valgfag, hvor eleverne præsenteres for et udvalg af musiknumre. Ligeledes vil eleverne blive inddraget i processen med at udvælge numre de ønsker at spille. Eleverne vil komme til prøve forskellige roller i sammenspillet og herved blive præsenteret for forskellige instrumenter og typer af sang

---

Fodbold

Formål

Vi ønsker, at eleverne oplever og skatter værdien af at dyrke idræt og være en del af et større fællesskab. Herudover vægtes det, at eleverne kommer i bedre fysisk form ift. såvel kredsløb samt de forskellige muskelgrupper, der bliver brugt i forbindelse med spillet. Eleverne skal have forståelse for grundlæggende taktiske elementer samt udfordres på de mentale aspekter af sporten. Endelig vægtes det, at eleverne gennem undervisningen og samspillet med jævnaldrende får mulighed for at skabe deres egen træneridentitet/trænerrolle.

Mål

At eleverne:

- Lærer betydningen af opvarmning
- Behersker forskellige relevante øvelser
- Udvikler forståelse for spillet samt kendskab til regler, spilsystemer etc.
- Opøver tekniske færdigheder
- Trænes i at rose og opmuntre andre og således skabe godt humør på et hold

Indhold

Undervisningen tager udgangspunkt i DBU's Aldersrelaterede træning. Der vil blive arbejdet med emner som fodboldkoordination, fysisk træning, skadeforebyggelse, opbygningsspil, afslutningsspil, forsvarsspil, erobringsspil, omstillinger, pasninger, mental træning og gode vaner. Herudover vil der være undervisning i forskellige spilsystemer og - stile. Fodboldkampe mod andre efterskoler/uddannelsessteder søges etableret i det omfang, det er praktisk muligt.

Wellness

Formål

Vi ønsker at skabe et trygt fællesskab centreret omkring egenomsorg og personlig pleje. Alle kan være med, og alle emner kan tages op. Formålet er, at den enkelte reflekterer over og bliver mere bevidst om egen identitet og rolle i fællesskabet. Samtidig får eleverne indblik i vigtigheden af personlig pleje.

Mål

- Eleverne bevidstgøres om deres egen identitet og det at være ung
- Eleverne tilegner sig viden om forskellige aspekter af den personlige pleje.
- Eleverne bliver en del af et trygt forum, hvor alle emner kan tages op.

Indhold:

Der vil være et fast ugentligt tema, som undervisningen tager udgangspunkt i. Det kan f.eks. være fodpleje, pleje af ung hud, massage etc. Eleverne vil dog opleve masser af medbestemmelse, ligesom vi løbende vil have føling med, hvad der rører sig i efterskolens elevgruppe.

Action på og ved Vandet

Formål

Vi ønsker, at eleverne skal have mulighed for at opleve glæden ved at røre sig og lave noget aktivt sammen med andre. Undervisningen skal give eleverne de bedst mulige forudsætninger for at tage ansvar for sig selv og samtidig indgå i et forpligtende fællesskab på en positiv og opmuntrende måde. Eleverne skal blive trygge ved at færdes på og nær vandet.

Mål

- Eleverne kommer ud i den friske luft.
- Eleverne får rørt sig.
- Eleverne får kendskab til forskellige spil, lege og aktiviteter, der kan foregå ved og på vandet.
- Eleverne forbedrer deres sociale kompetencer i sam- og modspil med jævnaldrende.

Indhold:

Glæden ved at røre sig og indgå i et forpligtende fællesskab med andre er i højsædet, og vi vægter derfor, at eleverne oplever en høj grad af medindflydelse på aktiviteterne. De elever, der ikke ønsker at deltage i vandaktiviteter som f.eks. kajak mm. vil blive tilbudt alternative aktiviteter på og ved havnearealet.

Læsning

Formål:

Vi ønsker, at eleverne forbedrer deres læseforståelse og -hastighed. Ligeledes skal de opnå læselyst og stifte bekendtskab med forskellige former for litteratur, således at de også fremadrettet kan se idéen i at læse bøger og tekster generelt.

Mål:

- Eleverne lærer selv at udvælge relevante tekster.
- Eleverne træner deres læsehastighed og -forståelse med udgangspunkt i den enkeltes individuelle niveau.
- Eleverne udvikler deres sprog- og begrebsverden.
- Eleverne får kendskab til forskellige litterære genrer.
- Eleverne oplever glæden ved at fordybe sig.

Indhold:

Eleverne oplever en høj grad af medbestemmelse ift. valg af litteratur. Læselysten og den indre motivation er i fokus. Omgivelserne bærer præg af ro, tryghed og mulighed for fordybelse. Den voksne er tæt på til at støtte og vejlede ved behov.

Yoga

Formål

Vi ønsker, at eleverne får kendskab til yoga som motionsform. Formålet er at give dem gode fælles oplevelser, så de også fremadrettet får lyst til at holde sig i form og engagere sig i motionsfællesskaber. Ligeledes bestræber vi os på at lære dem at mærke efter i sig selv og lytte til kroppens signaler. Eleverne skal opnå forståelse for sammenhængen mellem kost, motion og velvære.

Mål

- Eleverne får afprøvet forskellige yogastillinger
- Eleverne får øget deres smidighed og balance
- Eleverne får indsigt i, at det generelle velvære øges, når man holder sig i form
- Eleverne oplever glæde ved at være en del af et motionsfællesskab
- Eleverne får kendskab til teoretiske begreber omkring træning
- Eleverne får indblik i sammenhængen mellem kost og træning

Indhold:

Yoga-holdet undervises af en ekstern yogalærer. Der vil være tale om udholdenhedstræning, balancetræning, smidighedsøvelser, mindfulness og meget andet. I faget arbejdes der primært uden redskaber.

Film/Dokumentar

Formål

Vi ønsker, at eleverne gennem undervisningen tilegner sig viden om filmtekniske virkemidler og fortælle tekniske aspekter. Eleverne skal kunne tage selvstændig stilling og bruge egne erfaringer som udgangspunkt for debatter og diskussioner.

Mål

At eleverne:

- Kan deltage aktivt i samtaler om film
- Tilegner sig viden om filmtekniske virkemidler
- Forstår og kan sætte ord på indhold og budskab
- Opnår kompetencer til at kunne tilvælge film af en vis kvalitet

Indhold

På valgfaget film skal vi primært arbejde med indhold og budskab, ligesom vi vil tale om de filmtekniske virkemidler i det omfang, det giver mening. Eleverne bliver en del af et fællesskab, hvor der både skal

hygges og læres. Vi skal se en række klassiske film, og der vil være vægt på at tilvælge film af en vis kvalitet og med et tydeligt aspekt af læring.

Basket

Formål

Vi ønsker at motivere eleverne til at bevæge sig, samarbejde og indgå i et socialt fællesskab med andre unge.

Mål

- Eleverne får øget deres kropsbevidsthed og forbedret deres kondition.
- Eleverne kan dribble, kaste, gribe samt have kontrol over bolden.
- Eleverne skal turde udfordre sig selv fysisk.
- Eleverne skal opnå kendskab til spillets regler.
- Eleverne skal udvikle bevidsthed om, at basketball er et holdspil og dermed kun fungerer vha. samarbejde.
- Elever skal udvise glæde og motivation for faget.

Indhold

På "Basket" arbejder vi med forskellige taktiske, fysiske og spillemæssige problemstillinger, der knytter sig til basketball. Der er til hver time fælles opstart, opvarmning og introduktion af dagens indhold. Selve undervisningen tager udgangspunkt i målrettede øvelser og samspil tilrettet spil mod kurv, forsvar, angreb og bevægelsesmønstre. Timerne afsluttes med fælles oprydning, samtale om timens forløb, udstrækningsøvelser og efterfølgende bad.

Matematiktræning

Formål

Faget er rettet mod de elever, der har ønske om at forbedre deres matematikfaglige niveau. Det vægtes højt, at arbejdet foregår i en tryk atmosfære, hvor der tages hensyn til den enkeltes behov og læringsstil. Eleverne motiveres til at være aktive i egen læringsproces og gives mulighed for at komme til orde med forslag til såvel indhold som form. Ligeledes er det muligt at arbejde videre med opgaver fra den almene matematikundervisning. Undervisningen vil i så fald fungere som en slags lektiecafé.

Mål

At eleverne:

- Udvikler deres matematikfaglige kompetencer med udgangspunkt i deres individuelle niveau.
- Får mulighed for med voksenstøtte at arbejde videre med lektier fra den almene undervisning.

Indhold

Undervisningen tager udgangspunkt i den enkeltes matematikfaglige niveau og spænder dermed fra førskole til udskoling. Eleverne oplever en høj grad af medindflydelse på opgaverne. Den voksne vil være tæt på til at støtte og vejlede ved behov.

Bueskydning

Formål

Vi ønsker at styrke koncentrations- og koordinationsevnen hos de deltagende elever. Deres sociale kompetencer vil blive udfordret i form af at skulle udvise godt kammeratskab samt evne til at vente på tur.

Mål

Eleverne skal kunne:

- Tage imod instrukser og guidning fra en lærer
- Bevare tålmodighed og koncentration gennem lektionen
- Udvide god holdånd og hjælpe kammerater
- Behandle udstyret ordentligt og sikkerhedsmæssigt korrekt
- Ramme opsatte faste mål

Indhold

Undervisningen vil indeholde elementer som pilens bane og afstande til de mål, eleverne skal ramme. Der vil være undervisning i bueskydningsteknikker og sikkerhed. Der skydes med langbuer og recurvebuer på faste mål. Valgfaget ligger mest op til egen præstation og enkelte gange lavers der skydekonkurrence.

Vinterbadning

Formål

Vi ønsker, at eleverne udvikler deres fysiske velvære sammen med andre unge omkring en aktivitet, der er udfordrende og med stor sandsynlighed ny for dem alle. Det vægtes, at give de unge en basal forståelse af kroppen og dens reaktioner i mødet med vandet. Herudover vægtes det, at give eleverne kendskab til gældende baderegler samt førstehjælp i relation til vand. På det sociale plan har valgfaget til formål at udvikle elevernes tolerance og forståelse for andre mennesker. Vi vægter, at eleverne lærer at hjælpe hinanden og udviser forståelse for hinandens grænser og forskelligheder.

Mål

- Eleverne lærer badereglerne
- Eleverne lærer simpel førstehjælp relateret til vand
- Eleverne lærer om anatomi og vinterbadningens effekt på kroppen
- Eleverne oplever glæden ved at være fysisk aktive sammen med andre

- Eleverne oplever øget fysisk velvære
- Eleverne bliver bedre til at mærke sig selv og egen krop

Indhold

Vi begynder hver undervisningsgang med en cykeltur til Gjerrild Nordstrand. Her hopper vi i det kolde vand. Chokket ved at ramme det kølige vand er med til at udløse en masse endorfiner og adrenalin i kroppen. Eleverne lærer om anatomi i forbindelse med vinterbadningseffekt på kroppen, underafkøling og kulde, baderegler og simpel førstehjælp.

Fra Jord til Bord

Formål

Vi ønsker, at eleverne får kendskab til naturens mange ressourcer og indsigt i, hvorledes disse varierer gennem de forskellige årstider. Eleverne skal lære at omsætte diverse frugter og bær til forskellige produkter og dermed opnå forståelse for sammenhængen mellem råvarekendskab samt bæredygtighed og miljø. Vi ønsker eleverne ser sig selv som en del af et større kredsløb.

Mål

At eleverne:

- kan deltage aktivt i indsamlingen af frugt, bær og andet godt fra naturen
- kan fremstille mindst et glas marmelade til at tage med hjem
- vasker hænder inden kontakt med råvarer
- kan bidrage med idéer til, hvad vi årstidsbestemt kan indsamle fra naturen
- kan ufordre sig selv ift. at smage på det fremstillede

Indhold

Undervisningen foregår dels i lokalområdet frodige natur og dels i Kost og Livsstils lokaler, hvor der henholdsvis indsamles bær/frugt og tages udgangspunkt i de praktiske madlavningsprocesser. Der arbejdes med sundhedsbevidsthed, fødevarerhygiejne samt bæredygtighed og miljø. Faget er centreret om selve produktfremstillingen, hvor vi skal arbejde med de forskellige processer, råvarekendskab, smag og tilsmagning. Alle kan være med - også selv om man ikke har forhåndskendskab til madlavning.

Multisport

Formål

Vi ønsker at give eleverne mulighed for at deltage i en bred vifte af motionsaktiviteter. De skal lære at lege og tænke boldspil, men samtidig lære at kæmpe og give så meget af sig selv som muligt. Det vægtes, at eleverne får følelsen af, at egen indsats betyder noget ift. holdets samlede indsats.

Mål

Eleverne skal:

- Lære at samarbejde med andre og have forståelse for, at holdets samlede indsats afhænger af de enkelte medspillere
- Opnå større udholdenhed
- Opøve tekniske og taktiske færdigheder
- Føle glæde ved at spille på motionsplan
- Føle glæden ved at indgå i et forpligtende fællesskab
- Acceptere forskelligheder, styrker og begrænsninger hos sig selv og de øvrige elever på holdet

Indhold

Undervisningen foregår i den lokale sportsklub, hvor der er adgang til såvel udendørsbaner som indendørshaller. Undervisningen vil tage udgangspunkt i elevernes individuelle interesser og omfatte f.eks. Beachhåndbold, håndbold, basket mv. Aktiviteterne veksler alt efter interesse og vejrforhold.

Indretningsarkitekterne

Formål

Vi ønsker at styrke elevernes opmærksomhed på deres omgivelser. De skal f.eks. øve sig i at føle efter, hvad forskellige farver kan gøre for deres sindsstemning og velbefindende i forskellige kontekster og rum. Eleverne skal lære at gøre brug af digitale indretningsværktøjer og inspirere hinanden ift. kreativitet og "tænke ud af boksen". Vi ønsker, at eleverne gennem arbejdet med indretning får mod på at tage aktive valg, når de på et tidspunkt flytter hjemmefra og får deres egen bolig.

Mål

At eleverne:

- kan samarbejde med andre på en hensigtsmæssig måde
- kan holde fokus – også når tingene ikke forløber efter planen
- kan nå i mål med et mindre indretningsprojekt
- kan reflektere over forskellige farvers indvirken på sindsstemning og humør
- kan samarbejde omkring løsningen af en opgave
- kan vise hensyn til holdkammeraternes forskelligartede evner og personligheder

Indhold

Eleverne undervises i farveteori og brug af digitale værktøjer til indretning af et rum. Eleverne har også mulighed for selv at kreere pynteting, som de vil bruge til indretningen af et rum. Der vil blive taget udgangspunkt i den enkelte elevs niveau, og der vil både være mulighed for at arbejde individuelt og sammen med andre.

CS:GO

Formål

Vi ønsker, at eleverne lærer at indgå i et konstruktivt samarbejde omkring en konkret opgave og samtidig holder hovedet koldt i tilspidsede situationer. I sidste ende er fagets hovedformål, at eleverne kan overføre de kompetencer ift. fokus, samarbejde, tolerance etc., de lærer i spillet, til situationer i deres dagligdag – personligt såvel som professionelt.

Mål

At eleverne:

- kan lede sit team på en hensigtsmæssig måde
- kan lade sig lede af andre
- kan følge en på forhånd aftalt plan og taktik
- kan holde fokus – også når tingene ikke forløber efter planen
- kan kommunikere aktivt og hensigtsmæssigt med sine holdkammerater
- kan samarbejde omkring løsningen af en opgave
- kan vise hensyn til holdkammeraternes forskelligartede evner og personligheder

Indhold

Undervisningen foregår primært i efterskolens eSportslokale. Her spiller vi dels mod hinanden og dels mod hold ude i verden. En del af undervisningsgangene vil der derfor hovedsageligt blive kommunikeret på engelsk. Eleverne skal indbyrdes aftale taktikker og roller, ligesom lederskabet af gruppen skal fordeles fra gang til gang. Der vil være fokus på godt samarbejde samt aktiv og konstruktiv indbyrdes kommunikation. Herudover er det vigtigt, eleverne lærer at bevare fokus på opgaven og den på forhånd planlagte taktik. Faget indeholder også en del teori. Her vil undervisningen tage form af faglige diskussioner i et åbent, lærerstyret forum.

Kørekort - Knallert

Formål

Vi ønsker at gøre eleverne i stand til at erhverve sig et knallertkørekort og således blive selvtransporterende.

Mål

Eleverne skal kunne:

- Møde stabilt til alle undervisningstimer
- Bestå cykelmotorikprøven
- Bestå førstehjælpsprøven
- Være aktivt deltagende ift. til den teoretiske undervisning
- Være aktivt deltagende ved øvning af teori i mindre grupper
- Bestå teoriprøven
- Yde en ekstra indsats for at gennemføre undervisningen ift. den fastsatte tidsramme, også når det kræver inddragelse af den frie tid samt evt. Weekender
- Sættes i stand til at søge information på nettet på en hensigtsmæssig måde
- Bestå den praktiske prøve

Indhold

Undervisningen består af tre moduler fordelt hen over skoleåret. I første modul vil der være fokus på balancetræning og cykelfærdigheder, da det er grundlaget for at kunne tage et kørekort til knallert/scooter. Eleverne skal have kendskab til, hvordan man færdes sikkert i trafikken - både teoretisk og i praksis. Forløbet munder ud i en cykelprøve, der skal bestås, før man kan gå videre til modul 2. Herudover skal eleverne have foretaget de nødvendige tests hos lægen, der sikrer, at de hører og ser tilstrækkeligt godt til at kunne tage kørekort til knallert/scooter.

I andet modul vil der være fokus på teoriundervisning og førstehjælp. Teoriundervisningen er målrettet knallert/scooter og vil blive varetaget af en kørelærer. Undervisningen leder frem til, at eleverne aflægger teoriprøven. Sideløbende med teoriundervisningen vil eleverne holdvis træne på scooterne. Tidspunktet for den praktiske undervisning varierer og tager højde for elevernes øvrige undervisning. Eleverne deltager endvidere i færdselsrelateret førstehjælp. Teoriprøven og førstehjælpsprøven skal bestås, før man kan gå videre til tredje og sidste modul.

I tredje modul vil der være fokus på træning til og aflæggelse af selve køreprøven.

Undervisningen foregår i efterskolens kendte, trygge ramme. Der vil være læse- og skrivestøtte.

Kørekort - Bil

Formål

Vi ønsker at gøre eleverne i stand til at erhverve sig et kørekort og således blive selvtransporterende.

Mål

Eleverne skal kunne:

- Møde stabilt til alle undervisningstimer
- Bestå førstehjælpsprøven
- Være aktivt deltagende ift. til den teoretiske undervisning
- Være aktivt deltagende ved øvning af teori i mindre grupper
- Bestå teoriprøven
- Yde en ekstra indsats for at gennemføre undervisningen ift. den fastsatte tidsramme, også når det kræver inddragelse af den frie tid samt evt. Weekender
- Sættes i stand til at søge information på nettet på en hensigtsmæssig måde
- Bestå den praktiske prøve

Indhold

Eleverne skal have kendskab til, hvordan man færdes sikkert i trafikken - både teoretisk og i praksis. Herudover skal eleverne have foretaget de nødvendige tests hos lægen, der sikrer, at de hører og ser tilstrækkeligt godt til at kunne erhverve et kørekort.

Teoriundervisningen vil blive varetaget af en kørelærer og leder frem til, at eleverne aflægger teoriprøven. Tidspunktet for den praktiske undervisning varierer og tager højde for elevernes øvrige undervisning.

Eleverne deltager endvidere i færdselsrelateret førstehjælp. Teoriprøven og førstehjælpsprøven skal bestås, før man kan gå videre til aflæggelse af selve køreprøven. Undervisningen foregår i efterskolens kendte, trygge ramme. Der vil være læse- og skrivestøtte.

Lektiecafé

Formål

Vi ønsker at tilbyde eleverne et rum til faglig fordybelse uden for den ordinære undervisning. Valgfaget Lektiecafé var oprindeligt tænkt som et tilbud til afgangseleverne, men er åbent for alle, der har lyst til at fordybe sig i den boglige undervisning. Formålet er at eleverne - uanset deres faglige udgangspunkt - styrker deres kompetencer i engelsk, dansk eller matematik alt efter ønske og behov. Der vil være en tilgængelig voksen, ligesom eleverne vil have mulighed for at hjælpe hinanden internt.

Mål

Eleverne skal kunne:

- Tage medansvar for egen læringsproces
- Deltage aktivt og yde sit bedste ift. individuelle forudsætninger
- Udvikle hensigtsmæssige arbejdsvaner
- Søge information på nettet og forholde sig kritisk til denne

Indhold

Lektiecaféen tager udgangspunkt i fagene dansk, engelsk og matematik. Eleverne medbringer selv relevant materiale fra undervisningen, ligesom der vil blive udleveret diverse bøger og færdighedstrænende materialer efter behov. Det vægtes, at eleverne oplever medindflydelse på opgaverne i det omfang, det er muligt ift. et evt. pensum.

Badminton

Formål

Vi ønsker at udvikle elevernes fysiske velvære i samspil med jævnaldrende. De gives en forståelse for spillets kompleksitet og regelsæt, ligesom de opnår oplevelse af og forståelse for det at vinde og tabe.

Mål

Eleverne skal:

- Opleve fysisk velvære og overskud ved at være aktive på motionsplan
- Forstå vigtigheden af sociale relationer og en god træningskultur
- Opleve lyst til fortsat at dyrke sporten efter efterskoleopholdet
- Lære at følge fælles regler
- Forbedre deres fysiske form uanset udgangspunkt

Indhold

Badmintonundervisningen finder sted i skolens hal og tager primært udgangspunkt i spillets kompleksitet. Der arbejdes med såvel det tekniske, det taktiske samt det fysiske element af spillet. Den fysiske træning vægtes højt. Teoretisk arbejdes med emner som anatomi, fysiologi, idrætspsykologi og skadesoplysning.

LEGO

Formål

Vi ønsker at eleverne får mulighed for - alene eller i fællesskab med andre - at "lege" matematiske begreber ind ved brug af LEGO. Eleverne skal kunne redegøre for forskellige til- og fravalg og udtrykke sig selv kreativt gennem deres konstruktioner.

Mål

Eleverne skal:

- Finde på løsninger gennem kreativ tænkning i det omfang, der skal bygges modeller uden instruktioner.
- Kunne følge en instruktion eller vejledning fra læreren ift. de mere bundne opgavetyper.
- Indgå positivt i fællesskabet og bidrage både personligt og fagligt
- Kunne samarbejde med andre om konkrete opgaver, men også ift. at kunne finde på løsninger på tværs af grupper/projekter.

Indhold

I valgfaget LEGO tilbyder vi praktiske aktiviteter og projekter der vil udforske blandt andet matematiske koncepter såsom geometri, når de designer og konstruerer deres LEGO-modeller. Samtidig vil eleverne blive opfordret til at udforske deres kreative evner ved at skabe unikke LEGO-kreationer, der udtrykker deres fantasi og personlighed, og således blive udfordret til at tænke ud af boksen.

Kortfilm

Formål

Vi ønsker, at eleverne gennem undervisningen tilegner sig viden om filmtekniske virkemidler, analyseværktøjer og fortælle tekniske aspekter. Eleverne skal kunne tage selvstændig stilling og bruge egne erfaringer som udgangspunkt for debatter og diskussioner.

Mål

At eleverne:

- Kan deltage aktivt i samtaler om kortfilm
- Tilegner sig viden om filmtekniske virkemidler
- Kan anvende relevante analyseværktøjer
- Kan indgå i en dialog om indhold, budskab og kvalitet.

- Kan skelne mellem forskellige typer af kortfilm, herunder animation, live action mm.

Indhold

På valgfaget kortfilm skal vi primært arbejde med indhold og budskab, ligesom vi vil tale om de filmtekniske virkemidler og analyse. Eleverne bliver en del af et fællesskab, hvor der både skal hygges og læres. Vi skal se en række kortfilm, og der vil være vægt på at tilvælge film af en vis kvalitet og med et tydeligt aspekt af læring.

Crossgym

Formål

Vi ønsker, at eleverne oplever glæden ved at udfolde sig fysisk og indføres i en sund og aktiv livsstil. Undervisningen tilstræber at fremme elevernes tillid til egen fysiske, mentale og sociale formåen, således at de bliver i stand til at træffe selvstændige valg til gavn for dem selv og fællesskabet.

Mål

Eleverne skal:

- Acceptere forskelligheder i egne og andres færdigheder
- Deltage aktivt og engageret
- Opnå indsigt i træningsformer, der styrker og vedligeholder konditionen
- Lære en række øvelser, der arbejder med forskellige muskelgrupper
- Blive i stand til at udføre de anvendte øvelser med den rette teknik
- Blive bevidst om eget åndedræt og mestrer teknikker til at påvirke det positivt
- Tilegne sig viden om sammenhængen mellem livsstil og fysisk/psykisk velvære

Indhold

Der vil i de valgte aktiviteter være en varieret tilgang til kroppen og dens muligheder. Eleverne vil blandt andet blive præsenteret for alsidige øvelser inden for styrke-, udholdenheds-, konditions og smidighedstræning, ligesom undervisningen vil indeholde teori om ernæring, åndedrættet og det hele menneske. Aktiviteterne tilrettelægges, så der tages størst muligt hensyn til den enkelte elevs fysiske niveau og forudsætninger.

Kor

Formål

Vi ønsker at undervise eleverne i et bredt repertoire af sange til brug ved forskellige arrangementer på skolen. Eleverne skal kunne indgå i et forpligtende, kreativt fællesskab og kunne vise forståelse for andres forskelligheder.

Mål

Eleverne skal:

- Kunne følge en fælles melodi og puls
- Huske teksten
- Følge med i arrangementet
- Arbejde på at holde sin egen stemme, når andre synger noget andet
- Kunne udvise forståelse for hinandens forskelligheder

Indhold

Eleverne arbejder med forskellige sange og arrangementer alt efter årstid. Vi bestræber os på, at eleverne oplever medindflydelse ift. valg af materiale, da det er styrkende for deres motivation og lyst til faget. I det omfang, det er muligt, optræder holdet ved diverse arrangementer på skolen.

Brætspil

Formål

Formålet med dette valgfag er, at udvikle elevernes samarbejdsevne, holdånd, samt lære dem, hvordan man både er en god vinder og en god taber. I samspil med ovenstående er der rig mulighed for at udvikle og udforske nye muligheder for relationsdannelse for eleverne.

Mål

Eleverne skal:

- Kende reglerne til de mest almindelige brætspil.
- Turde afprøve nye, ukendte spil.
- Kunne bruge spil som et fælles tredje i forbindelse med relationsdannelse.
- Kunne tabe og vinde med samme sind.
- Udvide medbestemmelse ift. valg af spil.

Indhold

Valgfaget retter sig mod alle elever, som har lyst til at lære forskellige brætspil og deres regler at kende. Eleverne spiller sammen to og to eller i grupper og har mulighed for medbestemmelse, når der skal udvælges spil.

Spilværkstedet

Formål

Vi ønsker at styrke elevernes kreativitet og evne til at tænke udenfor boksen. Den enkelte skal opleve glæde ved at være en del af et kreativt fællesskab med andre spilinteresserede unge. Vi ønsker at eleverne inspirerer hinanden og lærer at samarbejde om udarbejdelsen af et helt nyt spil eller et helt nyt regelsæt til et allerede eksisterende spil.

Mål

Eleverne skal:

- Opnå kendskab til forskellige spilelementer og gameplay i bred forstand
- Opnå evne til at lytte til hinandens forslag og idéer
- Sættes i stand til at søge information på nettet og evt. anvende AI på en kritisk og hensigtsmæssig måde, hvor man idéudvikler og lader sig inspirere.
- Sættes i stand til at fordybe sig i et selvvalgt spil indenfor et godkendt emne
- Sættes i stand til at fremlægge der selvvalgte spil

Indhold

På Spilværkstedet skal eleverne designe deres eget brætspil (eller kortspil eller lign.). De skal igennem forskellige kreative processer skabe et spil fra idé udvikling til det færdige produkt. De har mulighed for at arbejde alene, men det anbefales at være i små grupper. En del af processen er at prøve forskellige spil, se og prøve et hjemmelavet spil, snakke om forskellige spil og måske lege med udbygning af allerede eksisterende spil (ex. Ludo, Matador, osv.). Det er målet, at det skal ende med et færdigt produkt fra hver elev eller hver gruppe, hvor de får lavet en prototype. Denne prototype skal indeholde alle spilelementer, grafik (ex. udført ved hjælp af AI) og selvfølgelig en lille regelbog. Spilværkstedet er et valgfag, hvor man har mulighed for at fordybe sig og idéudvikle.

Tegning/Tegneworkshop

Formål

Vi ønsker at styrke elevernes grundlæggende tegnefærdigheder og give dem mere mod på at udtrykke sig kreativt i almindelighed. Den enkelte skal opleve glæden ved at skabe, udtrykke sans- og fantasioplevelser samt inspirere fællesskabet på holdet. Gennem forskellige materialer, værktøjer og teknikker vil vi udvikle elevernes kreativitet og skabe grobund for en sund fritidsinteresse.

Mål

Eleverne skal:

- Opnå kendskab til forskellige redskaber og deres anvendelse
- Opnå kendskab til og øvelse i forskellige tegneteknikker
- Få mod på at udtrykke sig kreativt uden at være angst for at fejle

Indhold

Valgfaget Tegning er for alle – også dem, der ikke har forhåndskendskab til faget. I begyndelsen øves eleverne i teknikker – fx blindtegning, lyntegning, tegning med prikker – som styrker en umiddelbar, ureflekteret indsats ved at flytte fokus fra resultat til proces. Senere i forløbet tegnes der efter model eller opstilling. Der vil desuden være tid til fri tegning, hvor eleverne selv bestemmer motiv og teknik. Eleverne trænes i at se og tegne motivets konturer, fylde og teksturer gennem forskellige teknikker og redskaber.

Dart

Formål

Vi ønsker at styrke elevernes koncentrations- og koordinationsevne. Deres sociale kompetencer vil blive udfordret i form af godt kammeratskab og evnen til at afvente tur. Vi vil lægge vægt på sportsmanship og at kunne hjælpe sine holdkammerater, hvis noget i undervisningen bliver for krævende, eller motivationen falder. Undervisningen vil indeholde matematiske elementer af addition, subtraktion og multiplikation. Der vil være undervisning i teknikker og strategier i forhold til forskellige typer af spil. Endelig vil der være fokus på sikkerhed.

Mål

Eleverne skal:

- Lære spillets grundlæggende regler
- Lære at udregne point
- Øve afstandsbedømmelse, koncentration og koordination
- Have kendskab til grundlæggende sikkerhedsforanstaltninger
- Kunne acceptere og indgå i et positivt samspil med andre mennesker – uanset baggrund

Indhold

Faget finder sted i et særligt dartlokale. Eleverne arbejder i grupper og skiftes til at udregne point. Der vil blive taget hensyn til den enkeltes faglige niveau, således at nogen vil arbejde med hovedregning, tabeller etc., mens andre vil arbejde med udregning på papir og 10'er-venner.

Hockey

Formål

Vi ønsker at styrke elevernes fysik og motorik. Eleverne lærer at være holdspillere og herved at arbejde sammen med andre. Ydermere giver faget også god motion.

Mål

Eleverne skal:

- Komme i bedre fysisk form

- Udvis empati ift. at samarbejde med andre omkring spillet
- Møde omklædte til den aftalte tid
- Have blik for holdet som helhed
- Finde glæde ved at dyrke motion sammen med andre

Indhold

Undervisningen finder primært sted i skolens hal. Den består dels af opvarmningsøvelser, teori samt spil i praksis. Eleverne vil få indsigt i vigtigheden af en grundig opvarmning, ligesom spillets regler vil blive gennemgået. Vi bestræber os på, at eleverne et vist niveau af medindflydelse.

Hobbyrummet

Formål

Valgfaget Hobbyrummet tager udgangspunkt i skolens værdigrundlag "Udvikling, Fællesskab og Livsglæde". Det er formålet, at eleverne får grundlæggende færdigheder i at udtrykke sig kreativt gennem forskellige udtryksformer. Den enkelte skal opleve glæden ved at skabe, udtrykke sans- og fantasioplevelser samt inspirere fællesskabet på holdet. Gennem forskellige materialer, værktøjer og teknikker vil vi udvikle elevernes kreativitet.

Mål

Eleverne skal:

- Have fokus på at bevare koncentrationen ved aktiviteterne
- Have fokus på at bevare sit engagement i den enkelte opgave
- Udvis ansvar ift. oprydning ved undervisningens ophør
- Opnå glæde ved at skabe noget kreativt i samvær med andre
- Have styrket deres viden til selvstændig stillingtagen ift. valg af projekt samt undervejs i opgaven

Indhold

Undervisningen tager afsæt i den enkelte elevs interesser og faglige udgangspunkt. Eksempler på projekter kunne være mindre håndarbejdsopgaver, perler, maleri, tegning, fotografi mm. Kun fantasien sætter grænser. Der vil blive introduceret en række forskellige materialer og teknikker. Eleverne vil opleve at skulle tage selvstændigt stilling til opgavens art samt diverse beslutninger undervejs i processen.

Dødbold/Høvdingebold

Formål

Formålet med valgfaget er at udvikle elevernes fysiske velvære i samspil med jævnaldrende.

Mål

Eleverne skal:

- Opnå kendskab til spillenes regler og taktiske elementer.
- Opnå glæde ved at være fysisk aktiv i samspil med jævnaldrende
- Acceptere og respektere med- og modspillere trods diverse forskelligheder
- Opnå en oplevelse og forståelse af, at det er ok både at tabe og vinde

Indhold

Eleverne gives en forståelse for spillenes kompleksitet og regelsæt. Der arbejdes med fair play og det at agere som en god kammerat – også når adrenalinen suser i kroppen. Der arbejdes i skoleårets sidste halvdel frem mod deltagelse i den årlige høvdingeboldturnering på Klintebjerg Festival.

Boldspil

Formål

Formålet med valgfaget er, at eleverne gennem forskellige boldspil gør sig personlige erfaringer i samspil og modspil med andre. De skal lære at lege og tænke boldspil, men samtidig lære at kæmpe og give så meget af sig selv som muligt. Det vægtes, at eleverne får følelsen af, at egen indsats betyder noget ift. holdets samlede indsats.

Mål

Eleverne skal:

- Lære at samarbejde med andre og have forståelse for, at holdets samlede indsats afhænger af de enkelte medspillere
- Opnå større udholdenhed
- Opøve tekniske og taktiske færdigheder
- Føle glæde ved at spille på motionsplan
- Føle glæden ved at indgå i et forpligtende fællesskab
- Acceptere forskelligheder, styrker og begrænsninger hos sig selv og de øvrige elever på holdet

Indhold

Undervisningen tager udgangspunkt i såvel spil som træningsøvelser. Eleverne stifter bekendtskab med diverse slagboldspil, andre boldspil samt lege. Der varmes op med relevante øvelser til de enkelte boldspil, ligesom der efter hver lektion strækkes ud. Der varieres mellem holdspil og individuelle spil og mellem konkurrence og leg.

Hip-Hop

Formål

Vi bestræber os på, at eleverne oplever glæde ved dans og bevægelse for herigennem at udvikle kropsbevidsthed og forståelse for forskellige danse- og bevægelsesudtryk. Det er lysten, der skal drive værket, og vi vil understøtte elevernes glæde ved bevægelse og udvide deres muligheder og kompetencer inden for området.

Mål

Eleverne skal:

- Arbejde med koreografi
- Arbejde med at styrke deres musikforståelse
- Arbejde på at styrke egen kreativitet
- Finde glæde ved at danse/bevæge sig sammen med andre
- Øge deres kropsbevidsthed

Indhold

HipHop er et socialt fag, hvor eleverne kommer hinanden i møde gennem rytme, dans og bevægelse under hensyntagen til vidt forskellige udgangspunkter. Faget favner bredt, og der vil blive undervist i mange forskellige genrer inden for alt fra streetdance til breakdance. Undervisningen omfatter aktiviteter, hvor eleverne eksperimenterer med egne dansesekvenser og – øvelser. Derigennem udvikler eleverne deres kendskab til koreografi, musikforståelse samt egen kreativitet.

Fiskeri

Formål

Vi ønsker at eleverne får kendskab til fangstmetoder og redskaber i tilknytning til forskellige fangststeder. De skal forholde sig til etik og moral samt opleve egen rolle og ansvar i samspil med naturens kredsløb. Eleverne skal opleve såvel glæden ved fællesskabet som egen fordybelse gennem det at fiske.

Mål

Eleverne skal:

- Have kendskab til forskellige fangstmetoder
- Have kendskab til forskellige redskaber og vedligeholdelsen af disse
- Opleve og forholde sig til lystfiskeriets etik og moral
- Opleve egen rolle og ansvar i samspil med naturen og dens kredsløb
- Have lyst til at færdes i naturen og bruge den på en bæredygtig måde
- Opleve glæde ved at fordybe sig i fiskeriet
- Opleve glæde ved at dyrke fiskeri sammen med andre

Indhold

Fiskeri er et praktisk valgfag, hvor teoretisk viden indlæres gennem praktiske aktiviteter. Der tages udgangspunkt i såvel kystfiskeri, havfiskeri samt ålefiskeri. Der arbejdes med fiskestangens og fiskehjulets funktion og vedligeholdelse, ligesom eleverne lærer kasteteknik i tilknytning til fiskevand og fang. Faget vil berøre vandmiljøundersøgelser for såvel ferskvand som saltvand. Der arbejdes med flora og fauna for ferskvands- og havvandsbiotoper.

Bowling

Formål

Vi ønsker at give eleverne mulighed for at være fysisk aktive på en måde, der tiltaler den gruppe af unge, der ellers vil være tilbøjelige til helt at fravælge motion. Eleverne skal opleve at være en del af et motionsfællesskab, hvor der er plads til alle - uanset forhåndskendskab og niveau. Vi ønsker, at de unge oplever, at motion også kan leges ind i en tryk og inkluderende ramme.

Mål

Eleverne skal:

- Have indblik i vigtigheden i at bevæge sig - uanset det fysiske udgangspunkt.
- Have indblik i spillets regler, herunder strikes, spares og fouls.
- Opleve at være en del af et forpligtende fællesskab med unge omkring en sportslig aktivitet.
- Lære at tabe og vinde med samme sind.
- Lære at opmuntre sine medspillere og fejre deres succeser.

Indhold

Undervisningen foregår i det lokale bowlingcenter, hvor eleverne spiller på hold, der matcher dem.

Minecraft

Formål

Vi ønsker gennem arbejdet med/analysen af Minecraft at give eleverne mulighed for at lære om spillets tre retninger indenfor henholdsvis Æstetik/Design, Kreativitet og Teknik. Dette for at eleverne kan udfolde sig indenfor netop den gren, som interesser dem mest, og derved skabe størst progression. Eleverne skal - i det omfang, det giver mening - arbejde sammen med andre om opgaverne. Her skal de opleve at blive et værdifuldt medlem på deres respektive teams.

Mål

Eleverne skal:

- Opnå indsigt i opbygningen af et computerspil.
- Lære at analysere, hvordan delelementer udnytter spillets regler.
- Lære at arbejde sammen med andre i mindre grupper.
- Lære at bevare fokus på et længere varende projekt.
- Lære at opføre kreative strukturer og konstruktioner i Minecraft.
- Opnå indblik i et digitalt samfund, hvor reglerne kan være flydende.

Indhold

Undervisningen tager udgangspunkt i Minecraft, og alle kan være med. Spillet installeres og introduceres, hvorefter vi arbejder med opbygningen gennem samtaler og observationer. Der vil være særligt fokus på analyse af de forskellige delelementer. Der tages udgangspunkt i den enkelte elevs forudsætninger, og samarbejdet med andre om konkrete opgaver vil være i højsædet.

Ultimate

Formål

Vi ønsker, at eleverne oplever glæde ved at indgå på et hold og være aktiv sammen med andre unge. De skal se formålet i en aktiv livsstil og styrkes i at udvikle og vægte holdånd samt sammenhold i det sportslige fællesskab.

Mål

Eleverne skal:

- Opnå kendskab til spillets regler.
- Kunne kaste en frisbee med både baghånd og forhånd
- Lære at gribe en frisbee med burgergreb, pandekage samt med én hånd.
- Lære at tage imod vejledning på en konstruktiv måde
- Lære at opmuntre sine medspillere
- Lære at udvise fairplay og holdånd

Indhold

På Frisbee Ultimate skal vi røre os og lære, hvordan man griber og kaster en frisbee. Vi skal spille med og mod hinanden og lære Ultimate og dets regler at kende. Der vil være fokus på holdånd, sammenhold og fællesskab. Vi skal lære at være positive og opmuntrende i vores tilgang til vores medspillere og øve os i at spille som et hold. Nøgleordene er spirit of the game og fair play. Spillerne er selv dommere. Undervisningen lægger vægt på den gode stemning og glæden ved at røre sig sammen med andre.

Fitness/Fysisk træning

Formål

Vi ønsker, at eleverne oplever glæde ved at holde sig i form, og at de føler sig som en del af et større fællesskab. Det er hensigten, at de også fremadrettet skal kunne se meningen i at have en aktiv livsstil.

Mål

Eleverne skal kunne:

- Anvende de forskellige træningsmaskiner hensigtsmæssigt
- Gradvist forbedre deres fysiske udgangspunkt
- Acceptere forskelligheder, styrker og begrænsninger hos såvel sig selv som de øvrige elever
- Have øget deres kropsbevidsthed gennem forskellige træningsformer

Indhold

Træningen foregår i skolens fitnesslokale. Træningen gøres individuel - dels ved at indstille maskinerne på den ønskede belastning og dels ved den intensitet, øvelserne udføres med. Alle elever, der har fitness/fysisk træning udstyres med et særligt fitness-kørekort, der giver dem ret til at træne på skolens maskiner i fritiden.

Hal 22

Formål

Vi ønsker at skabe et særligt tilbud til de elever, der har svært ved at sidde stille og holde sig i ro. Det er hensigten, at de gennem leg og øvelser på skateboard mm. skal opleve glæde ved at bruge deres krop og energi konstruktivt og opleve et forpligtende fællesskab med ligesindede.

Mål

Eleverne skal kunne:

- Deltage aktivt i de planlagte øvelser
- Have kendskab til korrekt brug af de forskellige redskaber i Hal 22
- Bidrage med positiv energi til fællesskabet
- Vise hensyn til hinanden og forholde sig lyttende

Indhold

I Hal 22 giver vi den gas. Målgruppen er primært elever, der har brug for at få afløb for noget energi, men alle kan være med. Man bestemmer selv, om man ønsker at stå på skateboard eller benytte sig af de øvrige muligheder i hallen. Eleverne oplever en høj grad af medbestemmelse, hvilket har til formål at styrke motivationen for og glæden ved at deltage.

Live rollespil

Formål

Vi ønsker at eleverne får mulighed for at deltage i et forpligtende fællesskab med fokus på historiefortælling, ansvar, pligter og samarbejde. Det er hensigten, at eleverne via arbejdet med deres spil-karakter (rolle) lærer at leve sig ind i, hvordan andre tænker og agerer, hvilket har til formål at styrke deres medmenneskelighed, empati og forståelse. Herudover vil der gennem arbejdet med udstyr, våben og

scenariets handling være fokus på historiske og samfundsfaglige forhold. Det vægtes, at eleverne oplever et aktivt og kreativt fællesskab, hvor de kommer ud i det fri og får brugt lokalområdets natur.

Mål

Eleverne skal kunne:

- Udtænke og skabe en relevant rolle
- Udvikle og leve sig ind i den valgte rolle
- Være medbestemmende ift., hvorledes historien udvikler sig
- Overholde de på forhånd aftalte regler
- Bidrage med positiv energi til fællesskabet
- Vise hensyn til hinanden og forholde sig lyttende

Indhold

I Live rollespil arbejder vi både med opbygning af roller, historieudvikling, våben/udstyr og regler. Vi skal spille scenarier i den lokale natur, ligesom vi skal beskæftige os med historiske og samfundsmæssige forhold, der har relevans for de valgte scenarier. Eleverne oplever en høj grad af medbestemmelse, hvilket har til formål at styrke indlevelsen og glæden ved at deltage. Vi beskæftiger os desuden med vigtigheden i at have fælles regler og retningslinjer. Aktiviteten i den enkelte lektion afhænger meget af vejr og vind.

Rollespil

Formål

Vi ønsker at eleverne får mulighed for at deltage i et forpligtende fællesskab med fokus på historiefortælling, ansvar, pligter og samarbejde. Det er hensigten, at eleverne via arbejdet med deres spil-karakter (rolle) lærer at leve sig ind i, hvordan andre tænker og agerer, hvilket har til formål at styrke deres medmenneskelighed, empati og forståelse. Herudover vil der gennem arbejdet med udstyr, våben og scenariets handling være fokus på historiske og samfundsfaglige forhold. Det vægtes, at eleverne oplever et aktivt og kreativt fællesskab.

Mål

Eleverne skal kunne:

- Udtænke og skabe en relevant rolle
- Udvikle og leve sig ind i den valgte rolle
- Være medbestemmende ift., hvorledes historien udvikler sig
- Overholde de på forhånd aftalte regler
- Bidrage med positiv energi til fællesskabet
- Vise hensyn til hinanden og forholde sig lyttende

Indhold

I valgfaget rollespil tages der udgangspunkt i elevernes egne rollespilkampagner. Eleverne arbejder på kampagnerne, ligesom der også spilles. Der er ikke fokus på et bestemt system til rollespil eller en specifik

setting. Derimod er hovedfokus den kreative kampagne udviklet af eleverne med udgangspunkt i et system og spilverden, der understøtter deres idé. Eleverne oplever en høj grad af medbestemmelse, hvilket har til formål at styrke indlevelsen og glæden ved at deltage. Vi beskæftiger os desuden med vigtigheden i at have fælles regler og retningslinjer.

Dans

Formål

Vi ønsker at eleverne øger deres kropsbevidsthed og oplever glæde ved det at danse – uanset om det foregår solo, som par eller i grupper. Det er hensigten, at de gennem målrettet arbejde med koreografi og rytmik, får styrket deres koordinationsevne samtidig med, at de oplever glæde ved det at bevæge sig. Da der i dans er et stort element af samarbejde, indgår dette naturligvis som en stor del af den praktiske undervisning.

Mål

Eleverne skal kunne:

- Huske en øvet koreografi
- Følge musikkens takt til en øvet koreografi
- Følge musikkens takt til en ukendt koreografi
- Tage aktivt del i opvisninger – enten i form af dans eller praktiske opgaver
- Vise forståelse for, at ikke alle er på samme niveau
- Have et grundlæggende kendskab til forskellige dansegenrer

Indhold

Eleverne præsenteres for forskellige dansegenrer, herunder funk, hip/hop, disco, new age freestyle og klassisk pardans. De lærer om opbygningen af en samlet koreografi samt begrebet "at danse i takt". Herudover er det fokus på det at bruge sin krop og rytmik til forskellige typer musik – såvel solo som i en gruppe. Eleverne vil i mindre grupper blive introduceret til det at lave egen koreografi. Der vil to gange i løbet af valgfagsmodulet være mulighed for at deltage i en fælles opvisning – enten som danser eller ift. praktiske opgaver, opstilling, kostumer, sparring mm. Eleverne skal opleve, at der er plads til alle uanset kompetenceniveau og danseerfaring.

Skak

Formål

Vi ønsker at eleverne styrker deres matematiske og taktiske evner gennem skakspillet. Skak er som fælles tredje særligt egnet til de mere stille elever, der kan været udfordrede ift. det sociale. Her får de mulighed for at møde ligesindede på et lille, stille hold med rig mulighed for voksenstøtte.

Mål

Eleverne skal:

- Have kendskab til brikkerne og deres respektive egenskaber
- Vide hvad en rokade er
- Vide hvad en passant er
- Kunne kende forskel på skak og skakmat
- Vide hvordan spillet afsluttes
- Lære at tabe og vinde med samme sind
- Blive fortrolige med det sociale fællesskab på efterskolen

Indhold

På valgfaget skak skal eleverne lære at spille skak eller udvikle de færdigheder, de allerede har ift. spillet. De vil blive en del af et lille, roligt fællesskab med andre elever, der deler deres interesse for skak. De skal lære brikkerens egenskaber at kende og stifte bekendtskab med en række skak-faglige udtryk. Ligeledes skal de arbejde med at lære at vinde og tabe med sammen sind.

Action på og ved vandet / Bønnerup

Formål

Vi ønsker at eleverne danner relationer og et socialt samvær med hinanden gennem et fælles tredje, der samtidig giver dem mulighed for at være fysisk aktive og være ude i naturen. Undervisningen tager udgangspunkt i den enkelte elev, hvorfor eleven har mulighed for at sætte sit eget præg på indholdet, så undervisningen tilpasses elevens interesser.

Mål

Eleverne skal:

- Udvikle sig socialt ved at finde et fælles tredje at fordybe sig omkring
- Rystes sammen og danne relationer på tværs af årgange og geografiske skel
- Lære at respektere såvel hinanden som de redskaber, der benyttes i undervisningen.
- Blive fortrolige med at færdes på havnen
- Have kendskab til forskellige aktiviteter på og ved vandet
- Udfolde sig fysisk i samspil med den omkringliggende natur
- Lære at samarbejde med hinanden

Indhold

Undervisningen indeholder aktiviteter på og ved vandet, som består i højere eller mindre grad af fysisk aktivitet. Aktiviteter i vandet er blandt andet stand up paddleboard, kajak, snorkling og undervandsjagt. I undervisningen som foregår på vandet, lærer eleverne at være trygge ved vand samt selv- og

makkerredninger. Aktiviteter ved vandet er alt fra kongespil og disc golf til kreative aktiviteter som stenmaling og novelleskrivning.

Klatring

Formål

Vi ønsker at eleverne danner relationer og et socialt samvær med hinanden gennem et fælles tredje, der samtidig giver dem mulighed for at være fysisk aktive og udforske samt respektere egne og andres grænser.

Mål

Eleverne skal:

- Kunne gennemgå et makkertjek
- Sikre en kammerat, der skal klatre
- Lære at respektere såvel hinanden som de redskaber, der benyttes i undervisningen.
- Blive fortrolig med egne grænser, såvel fysisk som mentalt
- Kunne kommunikere klart og tydeligt
- Tilegne sig viden om basale klatre teknikker
- Tilegne sig viden om udstyr og sikkerhed
- Lære at samarbejde med hinanden

Indhold

I Valgfaget klatring tager vi hen til den lokale klatrevæg og lærer sammen at klatre. Gennem undervisningen lærer eleven sig selv bedre at kende gennem det at skulle mærke og flytte sine personlige grænser. Eleven skal lære at sikre andre og at overlade deres egen sikkerhed i hænderne på andre. Der vil blive lagt vægt på klar og tydelig kommunikation, da dette er vigtigt, når man klatrer. I faget vil der både blive øvet teknik og arbejdet med mere fri klatring.

Ud i det Blå/Kend dit Djursland/Ud i naturen

Formål

Faget kan skifte navn fra år til år, men essensen er den samme. Vi ønsker at eleverne får kendskab til det skønne Djursland, som via efterskolen er blevet en del af deres hverdag. Formålet med faget er at give eleverne fælles oplevelser, der kan danne rammen om socialt samvær. De skal have kendskab til den historie, der har formet området og reflektere over den tid, de selv er en del af.

Mål

Eleverne skal:

- Tilegne sig kendskab til landsdelen, herunder historiske forhold
- Lære at reflektere over egen plads i verden
- Øves i at forholde sig lyttende, herunder modtage fælles beskeder og instruktioner
- Få frisk luft og motion med udgangspunkt i et fælles udflugtsmål

Indhold

Vi vil i skolens bus køre ud i det blå og opleve Djursland - både ift. natur og kultur. Vi skal se vigtige historiske steder, høre røverhistorier og gå ture. Indholdet vil variere fra gang til gang og afhænge af vind af vejr. Der vil både være museumsbesøg, stendysser og andet godt.

Hvilken vej?

Formål

Formålet med faget er at besøge forskellige arbejdspladser og ad den vej understøtte elevernes stillingtagen til egen fremtid på arbejdsmarkedet. Vi ønsker at eleverne reflekterer over egne muligheder og eventuelle begrænsninger.

Mål

Eleverne skal:

- Lære at forberede relevante spørgsmål hjemmefra
- Øves i at turde komme med egne forslag til virksomheder, man kunne besøge
- Øves i at forholde sig lyttende og reflekterende ift. egne fremtidige muligheder
- Øves i selvstændig stillingtagen ift. egen fremtid

Indhold

Vi skal besøge en bred vifte af lokale virksomheder og høre mere om de enkelte brancher. Vi skal undersøge, hvad der kræves for at kunne arbejde inden for specifikke områder og høre om andres vej dertil. Faget vil tage udgangspunkt i elevernes egne ønsker i det omfang, det er muligt.

Lær at spille Guitar

Formål

Vi ønsker at give eleverne mulighed for at fordybe sig i guitarspil sammen med andre, der deler deres interesse for netop dette instrument. Formålet er, at eleverne får en oplevelse af det musikalske fællesskab og en glæde ved at tilegne sig nye kompetencer.

Mål

Eleverne skal:

- Lære at stemme en guitar
- Lære de grundlæggende akkorder på guitaren
- Lære at anvende højrehåndsteknik
- Lære at tage imod såvel teoretiske som praktiske instrukser og omsætte dem til egen læring

Indhold

Vi skal snakke om guitarens opbygning, lære at stemme guitaren og spille grundlæggende akkorder. Undervisningen er individuel, så elever på alle niveauer har mulighed for at deltage.

Øvrig undervisning

Fortælling

Formål

At eleverne oplever fællesskab og samhørighed gennem fællessang, Fadervor og fortælling, og at de udvikler forståelse for deres tilknytning til historie, kultur, samfund og kristendom.

Mål

Eleverne skal gennem sang og fortælling:

- Opøves i opmærksomhed
- Udvikler deres forestillingsevne/abstraktionsevne, indlevelsessevne og fantasi
- Tilegner sig kundskab i fagområderne historie og kristendom
- Skaber sig et tilknytningsforhold til den danske historie og kulturarv
- Skaber sig et tilknytningsforhold til verdenshistorien og til det internationale samfund
- Skaber sig et tilknytningsforhold til kristendommen og den europæiske idéhistorie
- Får indsigt i verdensreligionerne og respekt for andre menneskers trosforhold
- Får forståelse for religionens betydning for menneskets vilkår gennem tiderne
- Forstår at forholde sig nuanceret og kritisk til kildemateriale, historie og religion

Indhold

Morgensange, salmer, historiske sange, fædrelandssange, efterskolesange, pop- og rocksange, Fadervor, fortælling, musik, billeder og andre virkemidler, som understøtter fortællingen.

Livsparat - herunder Samfundsfag og Kristendom

Formål

Livsparat er et unikt program, der kombinerer undervisningen i Samfundsfag, Kristendom og de timeløse fag med den understøttende undervisning og dermed sikrer elevernes alsidige udvikling. Livsparat er funderet i den positive psykologi og tager derfor afsæt i den ressourceorienterede pædagogiske tilgang.

Mål

At eleverne:

- Opnår viden og færdigheder, så de kan tage reflekteret stilling til samfundet og dets udvikling.
- Opnår viden om demokrati og andre styreformers.
- Opnår viden om velfærdsstater og opbygningen af disse.
- Opnår kompetencer til aktiv deltagelse i et demokratisk samfund.
- Opnår viden om mediernes anvendelse ift. politisk deltagelse.
- Lærer at forholde sig til demokratiske grundværdier og spilleregler med henblik på egen deltagelse i samfundet.
- Opnår viden om økonomiske problemstillinger med henblik på at kunne handle ift. såvel egen økonomi som samfundsøkonomien.
- Opnår viden og færdigheder, der gør dem i stand til at forstå og forholde sig til den religiøse dimensions betydning for det enkelte menneske og dets forhold til andre.
- Opnår viden om kristendom i historisk og nutidig sammenhæng, herunder etiske og moralske spørgsmål.
- Opnår kendskab til de centrale fortællinger fra Det gamle og Det nye testamente.
- Opnår viden om andre religioner og livsopfattelser.
- Lærer om de universelle styrker, alle mennesker har, med fokus på egne topstyrker.
- Lærer at evaluere egne præstationer og reflektere over sig selv samt egne tanker og handlinger i et ressourceperspektiv.
- Lærer at sætte ord på deres grundværdier samt se egne valg og adfærd i relation til disse.
- Lærer metoder til at tage ansvar for egen adfærd.
- Lærer om fællesskabet og det at turde være sig selv i fællesskabet.
- Lærer at synliggøre egne mål og bryde dem ned i delmål.
- Lærer at træffe karrierevalg på baggrund af egne ønsker og forudsætninger.
- Lærer at vurdere sammenhænge mellem uddannelse og erhvervs- og jobmuligheder.
- Lærer at kommunikere og håndtere konflikter hensigtsmæssigt

Indhold

Understøttende undervisning - Undervisningens teoretiske udgangspunkt er den positive psykologi og den kognitive psykologi kombineret med en fænomenologisk tilgang til det at arbejde med elevernes ressourcer, potentiale og muligheder. Det er grundlæggende for programmet, at de unge erfarer både at have deres sind og krop med i processen. Undervisningen består af øvelser, der omsætter den forskningsbaserede, teoretiske viden til konkret pædagogisk praksis. Programmet er bygget op omkring de personlige karakterstyrker. Igennem de øvrige temaer, vil vi hele tiden referere tilbage til det indledende styrkearbejde.

Organisering

Eleverne modtager undervisning i kontaktgrupperne. Det er intentionen, at det trykke fællesskab med nære voksne, skal styrke elevernes engagement i undervisningen og på bedst mulig måde understøtte deres personlige udvikling.

Svømning

Formål

Vi ønsker at stimulere eleverne til en sund livsstil, og at de oplever glæde ved at bevæge sig og indarbejder gode og sunde motionsvaner. Vi ønsker, at eleverne oplever et sjovt og berigende fællesskab omkring fysisk udfoldelse.

Mål

Det er at eleverne opnår kropslig kompetence og evne til at:

- Beherske og vedligeholde egen krop
- Reflektere ud fra oplevelser med egen krop
- Udtrykke og erkende gennem kroppen

Eleverne skal desuden opnå faglig læringskompetence og evne til at:

- Kende "spillereglerne" for brug og ophold i svømmehal
- Forbedre sin kondition og udholdenhed
- Udforske og udvide grænserne for egen formåen
- Udvikle og forfine svømmeteknik og vendinger
- Lære at udvise omtanke og respekt for vandet
- Få indsigt i kroppens forbrænding af sukker og fedt
- Lære at udføre udstrækningsøvelser

Indhold

Undervisningen indeholder aktiviteter som kombinerer følelser, overvejelser, eftertænkning, fantasi, oplevelser og færdigheder. Vi ser ikke svømning som udelukkende et sundhedsfag, men i lige så høj grad, som et dannelsesfag. Vandaktiviteterne inkluderer diverse lege, svømmeindlæring, svømning, bjærgning og sikkerhed i vand og anvendelse af forskellige redskaber i vandet.

Organisering

Undervisningen finder sted i den lokale svømmehal.

Introdage

Formål

Vi ønsker, at eleverne får en god og konstruktiv start med hinanden. Vi ønsker at introducere eleverne til skolen, efterskolelivet og lokalområdet.

Mål

Eleverne skal:

- Udvikle deres kendskab til skolen og lokalområdet
- Opbygge tryghed og tillid til skolen, lærerne og kammeraterne
- Blive fortrolige med skolens dagsrytme og husregler

Organisering

Undervisningen er tilrettelagt med udgangspunkt i kontaktgruppen. Der undervises i lokalhistorie og skolens historie. Der indgår psykologiske temaer, der behandler begreber som gruppeudvikling og beslægtede emner. Eleverne involveres i aktiviteterne, som de skal planlægge og afvikle.

De sidste to dage af introugen foregår undervisningen på linjeniveau under en travetur på forskellige vandreruter på Djursland og med overnatning i telt, hytte eller shelter.

Naturvidenskabelig læringsuge

Formål

Vi ønsker med den naturvidenskabelige læringsuge at fremme elevernes lyst til og interesse for de naturvidenskabelige fag. Den oplevelsesorienterede undervisning skal skabe forståelse for den naturvidenskabelige arbejdsmetode og give eleverne lyst til at tilegne sig mere viden ift. biologi, geografi og fysik/kemi. Derudover ønsker vi, at eleverne udvikler deres samarbejdsevner og udvikler selvstændighed og initiativ i forhold til egen læring.

Vi ønsker, at eleverne får indsigt i det naturvidenskabelige fagområde, ved at sætte faget ind i en praktisk og konkret sammenhæng, som f.eks. hvordan naturvidenskabelige opdagelser har medført teknologiske og medicinske fremskridt. Vi ønsker, at eleverne får indsigt i enkelte overordnede emner inden for fagområderne i biologi, geografi, fysik og kemi.

Mål

- At eleverne tilegner sig en dybere viden og indsigt i de udvalgte temaer for emneugen som f.eks. energi, lægevidenskab og lignende.
- At eleverne via de enkelte oplevelser og gæstelærere får skærpet deres lyst til de naturvidenskabelige fag.

Indhold og organisering

Det overordnede tema for ugen fastlægges i lærerkollegiet nogle uger før. Eleverne inddeles enten i grupper på tværs af deres sædvanlige undervisningshold eller deltager undervisningen på linjeholdet alt efter, hvad der giver bedst mening i forhold til det valgte tema.

Ugen er oplevelsesorienteret og vil hovedsageligt gøre brug af eksterne undervisere med særlig ekspertise inden for de valgte emneområder. Der vil være ekskursioner til diverse relevante institutioner som f.eks. Energimuseet, Kattegatcentret, Steno-museet, Naturhistorisk museum etc.

Tur til Djurs Sommerland

Formål

Vi ønsker, at eleverne med udgangspunkt i et fælles tredje ved skoleårets begyndelse bliver rystet sammen og oplever at være en del af et fællesskab.

Mål

- Eleverne rystes sammen og danner relationer på tværs af årgange og geografiske skel
- Eleverne oplever at være en del af et større fællesskab med udgangspunkt i et fælles tredje, der kan være med til at gøre konversationen mere uformel og flydende
- Eleverne lærer en mindre gruppe af skolens voksne at kende i en ikke-skolefaglig sammenhæng med henblik på at danne trygge relationer til disse

Indhold og organisering

Den fælles tur til Djurs Sommerland finder sted umiddelbart efter skoleårets begyndelse. De deltagende lærere vil i overvejende grad være ansatte, som eleverne ikke i forvejen har tilbragt tid med i forbindelse med introugen. Eleverne tager af sted fra morgenstunden og spiser fælles frokost i Djurs Sommerland.

Lejrscole Christianslyst

Formål

Turen til Christianslyst i Sydslesvig har til formål at give eleverne indblik i de samfundsmæssige og historiske forhold, der gør sig gældende i grænselandet. Eleverne skal have indblik i henholdsvis danske og tyske mindretal og kende den historie, der ligger bag.

Mål

Eleverne skal:

- Have indsigt i de historiske og samfundsmæssige forhold i grænselandet fra Dannevirke frem til nu med særlig vægt på anden slesvigske krig og stormen på Dybbøl.
- Have indsigt i de nationalistiske strømninger, der på tysk og dansk side kolliderede i spørgsmålet om Slesvigs skæbne.
- Have indsigt i den betydning udfaldet af anden slesvigske krig fik for indenrigspolitiske forhold og dansk selvforståelse.
- Have indsigt i de væsentligste træk ved første verdenskrig, herunder genforeningen.
- Kende til eksistensen af henholdsvis danske og tyske mindretal og deres respektive institutioner.
- Have indsigt i de væsentligste træk ift. den danske stats rolle i anden verdenskrig, herunder besættelsen af Danmark og internering i Frøslevlejren.
- Have perspektiv på deres eget liv og tilhørsforhold.

Indhold og organisering

Eleverne forberedes på turen gennem morgenfortælling og billeder to uger før selve lejrskolen finder sted.

Derudover bliver der undervist i historiske begivenheder fra området de førliggende fredag eftermiddage. Programmet varierer fra år til år, men indeholder typisk besøg i Frøslevlejren, tur til Dybbøl Banke, Ejderdæmningen og slusen, besøg på Dannevirke, kanalrundfart i Frederiksstad, Husum by og havn, besøg på Nolde-museet samt byvandring i Slesvig.

Lejrskole Anholt

Formål

Turen til Anholt har til formål at give eleverne indblik i de helt særlige historiske og naturvidenskabelige forhold, der gør sig gældende på en isoleret ø som Anholt. Undervisningen tager primært udgangspunkt i fagene biologi, fysik og historie.

Mål

Eleverne skal:

- Kunne beskrive, hvordan Anholt blev til i istiden
- Kunne beskrive Anholts geografiske placering og overordnede topografi
- Kunne beskrive livet på Anholt set i et historisk perspektiv med fokus på livet i og omkring fyret

- Kunne beskrive de vigtigste forskelle mellem Anholt natur og naturen på fastlandet
- Kunne beskrive de særlige ting, der kendetegner sælkolonien på Anholt
- Kunne bestemme lokale planter og dyr ved hjælp af bestemmelsesduge og relevante apps.
- Tilegne sig viden om planter og smådyrenes forskellige kategorier af arter
- Kunne færdes i naturen med respekt
- Kunne beskrive tre fossile brændsler og deres fordele/ulemper - kul, olie og naturgas
- Kunne beskrive tre former for elproduktion og deres fordele/ulemper – vind, sol, bølge
- Kunne beskrive, hvordan der produceres energi ved anvendelse af biomasse - husdyrgødning, træ, halm mm.
- Kunne beskrive, hvordan der produceres grøn energi
- Kunne beskrive, hvilke kræfter der driver en drage bagud og opad samt fremad og nedad

Indhold og organisering

Eleverne forberedes på turen gennem morgenfortælling og billeder to uger før selve lejrskolen finder sted. Derudover bliver der undervist i øens natur og historie de førlliggende fredag eftermiddag.

Turen til Anholt har følgende indhold:

Planter og insekter Eleverne skal på turen lære om plante- og insektlivet på Anholt. Undervisningen tager udgangspunkt i en undersøgende, praksisorienteret tilgang. Der vil primært blive arbejdet med bestemmelsesduge samt SEEK app'en. Målet er, at den enkelte opnår egen refleksion og tilegner sig viden med udgangspunkt i egen zone for nærmeste udvikling.

Energi og energiforsyning Undervisningen afvikles med oplæg, film og drøftelser i plenum. Elever med meget forskellige forudsætninger udfordres i en åben dialog, hvor der er plads til mange forskellige positioner. Målet er, at den enkelte indtager en aktiv beskuende, lyttende og/eller diskuterende rolle, og at dialogen åbner plads for, at den enkelte opnår egen refleksion. Efterfølgende arbejder de unge i grupper på 3 - 4 deltagere. Gruppen skal tilegne sig forståelse af sammenhængen i Smart Energy System. Her er der særlig fokus på gruppens evne til samarbejde.

Dragebygning Der bygges drager i grupper på 3-4 elever. Eleverne øves dels i at samarbejde med andre om en konkret opgave samt i at følge en arbejdstegning. Dragerne opsættes, og eleverne diskuterer, hvilke kræfter, der er i spil.

Anholts tilblivelse og historie Eleverne går turen fra Anholts ørken til fyret og tilbage langs stranden. Undervejs vil lærerne fortælle om vigtige punkter i landskabet og andre særlige ting som f.eks. fyret og sælkolonien. Undervisningen vil tage udgangspunkt i det, som eleverne umiddelbart ser og erfarer på turen. Der vil blandt andet blive undervist i øboernes liv set i et historisk perspektiv med udgangspunkt i den isolation, der altid har været en særlig forudsætning for livet på Anholt.

Lejrskole Klintebjerg

Formål

Vi ønsker at eleverne opnår glæde ved at deltage i større fællesskaber, at de selv får mod og lyst til at opsøge andre fællesskaber og dermed får et aktivt ungdomsliv.

Klintebjerg Festival er arrangeret af 12 specialefterskoler og har til formål at udvikle elevernes almene og personlige færdigheder i et positivt og kreativt festivalmiljø.

Organisering

Forud for festivalen indøver eleverne forskellige kunstneriske indslag og fremstiller forskelligt sceneudstyr og lignende. Elevernes forberedelser er altafgørende for festivalens indhold, og den massive elevinddragelse er med til at skabe ejerskab og forventning. Vi ønsker, at eleverne får en positiv oplevelse med at skabe noget stort sammen med andre, ligesom de lærer, at de har et medansvar for at projektet lykkes. På indholdssiden handler festivalen om musik, teater og andre former for scenekunst, som eleverne har fantasi til at udvikle og fremføre. Undervisningen skal bibringe eleverne erfaringer med de forskellige kunstneriske stilarter, men i endnu højere grad give dem et større personligt mod til at præstere. Gennem undervisningen skal eleverne lære at samarbejde om det fælles projekt, så både praktiske og kunstneriske opgaver fører til et godt resultat.

Udlandstur/skitur

Formål

Vi ønsker at introducere eleverne for et andet land, og udlandsrejsen skal give eleven perspektiv på deres eget liv og tilhørsforhold. Ud over det dannende og livsoplysende aspekt har udlandsrejsen også sigte på den folkelige oplysning, hvor formålet er at bidrage til elevens almene og praktiske viden om at begå sig med hinanden og med andre mennesker på en rejse og om, hvordan man klarer sig bedre på egen hånd.

Vi ønsker endvidere med skituren at give eleverne mulighed for at prøve egne grænser for fysisk formåen af, samt at eleverne får mulighed for at stifte bekendtskab med et bjerglandskab og de udfordringer, det stiller til fysikken.

Organisering

Eleverne får mulighed for at vælge, hvilken tur de ønsker at deltage i – dette for at sikre den enkelte elevs motivation for deltagelse heri.

Begge ture vil blive planlagt således, at de har karakter af en busferie/skitur, som eleverne også fremadrettet i tilværelsen vil have mulighed for selvstændigt på lignende vis at kunne opleve på egen hånd. Eleverne skal undervejs på turen lære at følge rejselederens anvisninger og holde styr på bagage og andre ejendele. Rejsen er en del af elevernes undervisning før, under og efter turen. Skituren er desuden en udvidelse af skolens tilbud i idrætsfaget.

Morgenmotion

Formål

Vi ønsker at gøre bevægelse og motion til en del af skolens hverdag for derigennem at opøve eleverne i sunde vaner og lade dem opleve glæden ved at kunne bruge deres krop.

Organisering

Eleverne går hver morgen en tur på 2 kilometer. En del elever vælger at cykle eller løbe en længere rute på 6 km. Halvvejs på ruten afkrydses de af en lærer. Eleverne kan selv vælge, hvem de følges med, og har selv ansvar for at nå ud til læreren til rette tid.

Tidspunkt

Hver morgen i tidsrummet 7.15 – 7.45.

Nyheder

Formål

Vi ønsker, at eleverne får kendskab til de ting, der foregår i verden omkring dem. Målet er, at styrke deres selvstændige stillingtagen og dermed give dem det bedst tænkelige fundament for at blive oplyste borgere i et demokratisk samfund.

Organisering

Eleverne ser nyheder i skolens spisesal hver morgen mellem 8.15 og 8.30. De vigtigste/mest relevante historier diskuteres efterfølgende og sættes ind i en for eleverne relevant kontekst med de voksne som ordstyrere og tovholdere.

Præsentation

Formål

Vi ønsker, at eleverne bliver trygge ved at optræde, fortælle og fremlægge over for den øvrige elevgruppe. Eleverne skal herigennem opleve bekræftelse, så de tror på egne evner og udvikler frimodighed og selvtillid. Vi ønsker, at de oplever glæden og fællesskabet gennem sang, og at netop fællesskabsfølelsen skal medvirke til at gøre dem mere trygge.

Mål

Det er målet at eleverne:

- Lærer at disponere og tilrettelægge en fremstilling
- Udvikler selvtillid og lærer at tale til en forsamling

- Udvikler deres evne til at lytte til andres fortælling og stille relevante spørgsmål

Indhold

Eleverne vælger et tema eller et arbejde fra deres linje, som de fremlægger for de andre elever gennem fortælling, billeder, videooptagelser, drama og andre virkemidler. Linjerne har på skift ansvar for at afholde en præsentation. Oplægget begyndes og afsluttes med en fællessang.

Organisering

Præsentationen foregår i spisesalen med deltagelse af alle elever, alle kontakt- og musiklærere samt ledelsen.

Praktik-undervisning

Formål

Vi ønsker at udfordre og stimulere hver enkelt elev inden for egne udviklingsmuligheder i erhvervmæssig retning. Praktikundervisningen har til formål at bibringe eleverne praktisk viden og erfaring med arbejdsmarkedsforhold under trygge rammer.

Undervisningen i køkkenpraktik skal sætte eleverne i stand til at:

- Håndtere almene principper i forbindelse med køkken- og personlig hygiejne
- Opbevare fødevarer korrekt
- Betjene køkkenmaskiner
- Forstå betydningen af vedligeholdelse, oprydning, rengøring og tøjvask
- Kunne tilrettelægge hensigtsmæssige arbejds gange og –rutiner
- Indgå i forpligtende samarbejde med de øvrige køkkenpersonale
- Håndtere tidspres og arbejde med deadlines

Undervisningen i servicepraktik skal sætte eleverne i stand til at:

- Vælge og bruge værktøj, maskiner og andre tekniske hjælpemidler hensigtsmæssigt
- Kende og efterleve sikkerhedskrav for værktøjer og maskiner
- Afprøve forskellige materialers muligheder og anvendelse
- Forholde sig til arbejdsmiljø i forbindelse med arbejdsprocesser
- Gennemføre et arbejdsforløb fra opgave over planlægning til udførelse – fortælle om arbejdsprocessen og vurdere et færdigt beløb

Mål

Undervisningens generelle mål er, at eleven:

- Lærer at overholde mødetider, forstå instruktioner samt udføre opgaver
- Lærer at indordne sig under de gældende forhold og rutiner på arbejdspladsen
- Får frimodighed til at sætte sit eget positive præg på arbejdsmiljøet
- Opøves i at samarbejde om et projekt, hvor alle er afhængige af, at aftaler og deadlines overholdes

Indhold og organisering

Undervisningen er organiseret omkring skolens køkkenleder og pedelfunktionen, og varetages af de respektive lærere, der er faguddannede inden for hhv. køkken og service. Dermed får praktikundervisningen karakter af en form for mesterlære. Eleverne modtager praktikundervisning op til 10 dage på et skoleår i de timer, hvor de ellers skulle have været til undervisning i linjefaget. Praktikundervisningen er et samarbejde mellem elev, linjefaglæreren, kontaktlæreren og mesterlæreren.

Forlængede weekender

Der vil i løbet af skoleåret været indlagt en række forlængede weekender, hvor eleverne møder klokken 14 om mandagen fremfor søndag aften. I skoleåret 2023-2024 drejer det sig om følgende datoer:

Mandag d. 4. september
Mandag d. 2. oktober
Mandag d. 6. november
Mandag d. 4. december
Mandag d. 15. januar
Mandag d. 4. marts
Mandag d. 15. april
Mandag d. 3. juni

På disse mandage er undervisningen tilrettelagt i to blokke fra henholdsvis klokken 15-17 og 19-21. Undervisningens indhold vil være dansk og matematik samt Livsparat (se beskrivelsen af disse fag). Eleverne vil som udgangspunkt blive undervist på deres vanlige hold af deres vanlige lærere. Dog vil der også indimellem være tale om aftener, hvor den sidste blok varetages af eksterne foredragsholdere.

2.0 Samvær

Andre aktiviteter

Lektiehjælp

Formål

Vi ønsker at eleverne fastholdes i indlærte færdigheder og dagligt har mulighed for at træne allerede kendte opgaver.

Mål

Hovedmålet er, at den enkelte elev arbejder med fra undervisningen i øvrigt kendte opgaver med henblik på træning af færdigheder inden for dansk, matematik og engelsk.

Indhold og organisering

Eleverne skal opholde sig på fællesarealerne. De vælger selv det materiale fra den sædvanlige dansk, matematik eller engelskundervisning, som de enten ønsker eller har fået besked om af faglærer at arbejde med.

Tidspunkt

Hver mandag-torsdag i tidsrummene 16.30-17.30 samt 19:00-20.30

Aftenskole

Formål

Vi ønsker, at eleverne får et aktivt fritidsliv, og at de formår at fungere i frivillige fællesskaber.

Mål

Vi ønsker, at eleverne lærer at benytte sig af fritidstilbud, at de deltager aktivt og positivt i de frivillige fællesskaber, og at de tager medansvar for aktiviteterne.

Indhold og organisering

Fire gange årligt udskiftes aftenskoletilbuddene med nye. Eleverne kan vælge aftenskoleundervisning på mandage, tirsdage, onsdage og torsdage. Undervisningen foregår i tidsrummet kl. 19.00-20.30

Aftenskolefag:

Udbuddet af aftenskolefag varierer. Tidligere aftenskoler inkluderer blandt andet:

- Styrketræning
- Fodbold
- Livsstil
- Skating
- Digital kreativitet
- Band
- Kor
- Skydning
- Hockey
- Svømning
- Klatring
- Badminton
- Kreativt værksted
- Bålhygge
- Cykeltur
- Lektiecafé

- Konstruktion
- Boldspil
- Crossfit
- Fiskeri
- Dokumentar
- Tøseklub
- Høvdingebold
- eSport

Frirummet

Formål

Afventer beskrivelse...

Organisering

Afventer beskrivelse...

Tidspunkt

Afventer beskrivelse...

Eksempler på aktiviteter

Afventer beskrivelse...

Weekendarrangementer

Formål

Vi ønsker, at eleverne oplever mulighederne i fællesskabet ved at tilbyde en weekendaktivitet, der inspirerer til kreativitet, udfoldelse, fantasi og legelyst.

Organisering

Inden eleverne beslutter, om de vil tilbringe den kommende weekend på efterskolen, fortæller lørdagsvagten, hvad weekendaktiviteten består i. Aktiviteten er obligatorisk, og eleverne skal således deltage, hvis de bliver på skolen.

Tidspunkt

Aktiviteten varer to til tre timer og ligger på et tidspunkt i løbet af lørdagen, som er passende for den pågældende aktivitet.

Eksempler på aktiviteter

- Eleverne cykler eller går sammen med den/de voksne til stranden og (vinter)bader
  - Eleverne går en tur sammen med den/de voksne i lokalområdet
  - Eleverne spiller sammen med den/de voksne høvdingebold, skumtennis eller lignende i skolens hal alt afhængig af elevtallet den pågældende weekend
  - Eleverne har sammen med den/de voksne computerspilsweekend, hvor der i fællesskab spilles f.eks. Counterstrike, League of Legends etc.
  - Eleverne kører sammen med den/de voksne en tur i lokalområdet i skolens bus. Her går man typisk en tur og spiser medbragt mad.
  - Eleverne afholder sammen med den/de voksne turnering i f.eks. pool, bordtennis, UNO eller lignende.
  - Eleverne holder sammen med den/de voksne Den Store Kagedyst og konkurrerer på bagning /dekoration af bagværk.
-

Gallafest

Formål

Vi ønsker at skabe gode koncertoplevelser for eleverne, som kan være med til at skabe ekstra liv og glæde i huset. Vi ønsker, at eleverne skal lære at planlægge og gennemføre en fest. Vi ønsker, eleverne skal opleve at have fokus på at gøre noget ganske særligt ud af sig selv og se frem til en særlig begivenhed.

Organisering

Elevrådet og kontaktlæreren planlægger gallafesten i fællesskab. Alle lærere guider og rådgiver eleverne mht. påklædning, frisure, indkøb af tøj samt forbereder de elever, der har behov herfor, på, hvad der skal ske og skaber struktur for begivenheden.

Efterskolernes dag

Formål

Vi ønsker, at eleverne oplever et ejerskab i forhold til skolen og undervisningen, og dette formål fremmes bl.a. ved, at eleverne er med til at præsentere skolen og linjerne for interesserede gæster.

Organisering

Efterskolernes dag er en obligatorisk aktivitet for alle elever, der opholder sig på skolen den pågældende weekend. Alle linjer har lavet en udstilling som viser, hvad undervisningen på deres linje drejer sig om.

Lanternefest

Formål

Vi ønsker, at eleverne oplever at være en del af en historisk og kulturel sammenhæng, og at de gennem samarbejde og udførelse af individuelle opgaver erfarer, at de udfylder en vigtig rolle, som resulterer i, at vi får en god fest for alle inviterede gæster.

Organisering

I tiden op til Mortensaften forbereder vi lanternefest på linjerne og i fritiden. Vi samarbejder med sognekirken omkring de praktiske forberedelser og indøvelse af individuelle opgaver. Alle borgere inviteres til lanterneoptog med fakler, sang og hornmusik. Herefter fortælles historien om Morten Bisp i skæret fra et stort bål. Skolebestyrelsen og personalets nærmeste familie inviteres til efterfølgende festmiddag på skolen.

Juleafslutning

Formål

Vi ønsker, at eleverne gennem dette arrangement oplever nogle af de traditioner, der er omkring julehøjtideligheden.

Organisering

Elever og lærere går i kirke om formiddagen, hvor eleverne fra Scenekunst-linjen optræder og der synges julesalmer samt høres julefortælling v/ sognepræsten. Arrangementet afsluttes med traditionel julemiddag på skolen. Elevernes forældre er inviteret til at deltage i arrangementet.

Forældresamtaler

Formål

Vi ønsker at styrke forældresamarbejdet, og at eleverne oplever et samarbejde med familien omkring deres skolegang.

Organisering

Alle elever og forældre inviteres til minimum to skole-hjemsamtaler på efterskolen. Lærerne sørger for at indkalde til og afvikle skole-hjemsamtalen, mens forstanderen planlægger og afvikler det fælles program, som ofte vil bestå i et indlæg med relation til elevernes skolegang og efterfølgende debat.

Gammel elevdag

Formål

Vi ønsker, at eleverne oplever, at de er en del af skolens historie, og at skolen danner ramme om et fællesskab, der rækker ud over tiden som elev på skolen.

Organisering

Dagen tilrettelægges af lærerne, og de elever, der opholder sig på skolen denne weekend deltager i de planlagte aktiviteter på lige fod med gamle elever på besøg.

3.0 Andet

Skolevejledning

Formål

Vi ønsker at yde en rådgivning og vejledning, der hjælper den enkelte elev bedst muligt videre i sit individuelle uddannelsesforløb.

Indhold og organisering

Alle elever har krav på en samtale med skolens vejleder, og de vil blive indkaldt til mindst én samtale i vejlederens kontortid. I starten af oktober har vejlederen i samarbejde med kontaktlæreren og forstanderen, på baggrund af en samtale med eleven, taget stilling til, hvorvidt eleven anbefales endnu et år på efterskolen. Såfremt skolen ikke anbefaler et år mere på efterskolen, vil vejlederen hurtigst muligt indkalde eleven til en ny samtale for at afklare elevens ønsker og afdække de forskellige muligheder.

I september har samtlige elever – uanset klassetrin – obligatorisk selvvalgt opgave, hvor eleven i samarbejde med kontaktlæreren, skolevejlederen pejer sig ind på fremtidsønsker i forhold til uddannelse. OSO-opgaven krydres med oplæg, besøg, praktik og brobygningsdage.

Skolen afholder fremtidssamtaler i oktober. Invitation med dagsorden udsendes i uge 35. Til fremtidsmødet inviteres foruden eleven, dennes forældre/værg, sagsbehandler og kurator. Fra skolen medvirker kontaktlæreren og en anden person fra skolens pædagogiske personale, f.eks. støtteperson, primærlærer, skolevejleder eller viceforstanderen eller forstanderen. Elevens uddannelsesforløb er på dagsordenen til fremtidsmødet, og skolen fremlægger sin anbefaling og eventuelt konkrete forslag, der ikke er ukendte for eleven og familien. På mødet diskuteres konkrete forslag og muligheder, og der tages beslutninger og laves

klare aftaler. Skolen tager referat af fremtidsmødet, og referatet udsendes senest en uge efter mødets afholdelse til alle mødedeltagere.

En del af skolens vejledningstilbud er besøg på skoler og uddannelsessteder samt deltagelse i uddannelsesmesser for elever i skolens målgruppe. Vejlederen inviterer de elever, som skønnes at have et tilpas udbytte af et besøg på en skole eller en messe.

Efter fremtidsmøderne indkaldes elever, der anbefales endnu et år på efterskolen til en samtale hos vejlederen med henblik på en begyndende afklaring af det videre uddannelsesforløb.

Skolevejlederen opbevarer elevens uddannelsesplan, som efter skoleopholdet sendes til det lokale UU-center. Eleverne opbevarer selv deres uddannelsesbog, ligesom de selv bestemmer, om de vil medbringe bogen til samtaler og møder. Skolen anbefaler, at hjemmet kontakter vejlederen pr. e-mail.

Socialpædagogisk støtte

Udover almindelig støtte kan der ydes specialstøtte til elever med særlige behov. Omfanget og indsatsen af støtten aftales individuelt efter aftale med samarbejdspartnere. Der tages udgangspunkt i elevens særlige behov.

Ud fra ovenstående udfærdiges et skema, som anvendes til jævnligt at gennemgå de forskellige aktuelle områder med eleven. Derudaf kan vi løbende orientere holde os à jour med, hvordan eleven vurderer egen trivsel, om han/hun flytter sig i positiv retning, eller om der er områder, vi skal sætte mere ind overfor.

Støtten kan f.eks. dreje sig om konfliktløsningsmodeller, rådgivning og vejledning i ændring af adfærdsmønstre, bevidstgørelse af egen reaktionsmønster, støtte til etablering og udbygning af relationer, hjælp til strukturering af hverdagen (herunder medicinering), personlig hygiejne, rengøring og orden, tøjvask m.m.

Støttee arbejdet tager udgangspunkt i en anerkendende pædagogik og har særlig fokus på elevens ressourcer og udviklingspotentialer. Det pædagogiske arbejde udvikles løbende og justeres efter den enkelte elevs behov. Som et led i fritidsstøtten har efterskolen fire gange ugentligt iværksat tilbuddet "Frirummet". Se beskrivelsen af dette.

Forældresamarbejde

Formål

Skolen ønsker at sikre elevens ophold bedst muligt ved altid at opretholde en god og stabil kontakt til hjemmet. Skolen anser det gensidige tillidsforhold som altafgørende for et vellykket efterskoleophold.

Indhold og organisering

Allerede fra den første kontakt til skolen lægges der fra skolens side vægt på en grundig information om skolens hverdag, skema, struktur, undervisningsindhold, regler, forventninger til eleven og anden relevant information.

Når kommende elever og forældre i juni måned deltager i arrangementet for nye elever udleveres skoleskema, ferieplan, årsplan, kontaktgruppeliste og rejseplan, og kontaktgruppelæreren gennemgår dette med de nye forældre, ligesom læreren gennemgår og underskriver en elevkontrakt med eleven og familien. Elevkontrakten er en juridisk aftale mellem skolen og hjemmet, som specificerer regler, tilladelser og økonomiske aftaler i forbindelse med optagelsen.

I august måned udarbejder kontaktlæreren i samarbejde med den pædagogiske koordinator en individuel undervisningsplan på de kontaktelever, der modtager støtte jf. Efterskolelovens § 25 stk. 2. Den individuelle undervisningsplan består af en redegørelse af elevens faglige og sociale udviklingsniveau samt undervisningsmål og mål og tiltag for elevens sociale udvikling. Den individuelle undervisningsplan udsendes til familie, sagsbehandler og kurator/UU-vejleder. Planen evalueres afhængigt af fag mellem tre og fem gange i løbet af skoleåret.

De individuelle undervisningsplaner benyttes som udgangspunkt for skole-hjemsamtalerne (fremtids møder).

Skolen er hurtig til at underrette hjemmet i tilfælde af, at et efterskoleophold udvikler sig i en negativ retning, og skolen opfordrer ligeledes hjemmet til altid at underrette skolen om private forhold, der kan have indflydelse på elevens trivsel på efterskolen. Skolen søger altid en konstruktiv dialog med hjemmet, og ledelsen inddrages hurtigt i processen, såfremt der er problemer i samarbejdet. Skolen tilstræber også at give tilbagemeldinger ved en positiv udvikling i efterskoleopholdet.

Der er tillige udarbejdet en politik for forældresamarbejdet, som er en rettesnor og vejledning til kontaktlærer og forældre om rammerne for kontakt og samarbejde.

MOT

Formål

Vi ønsker gennem et systematisk arbejde med MOT-programmet at tage hånd om de udfordringer, man på en efterskole kan opleve i forhold til mobning og deraf følgende elevfravald. Målet er, at sikre et robust og trygt ungdomsmiljø gennem arbejdet med en helhedsmodel, der sikrer den fornødne kontinuitet. Eleverne skal have mod på at sige nej, så de siger ja til det, der er godt for den enkelte og fællesskabet.

Indhold og organisering

MOT er norsk og betyder mod. Der arbejdes med tre værdier:

1. Mod til at leve
2. Mod til at sige nej
3. Mod til at vise omsorg

Der er iværksat en række MOT-coaches blandt skolens lærere, der er ansvarlige for at sikre implementeringen af programmet på efterskolen. Læs mere om MOT på motdanmark.dk.

Tidspunkt og organisering

MOT-programmet består af otte dage med forskellige temaer fordelt over skoleåret. Undervisningen finder sted i det tidsrum, der normalt ville være linjeundervisning. For de konkrete datoer henvises til efterskolens aktivitetskalender.

Rengøring

Formål

Vi ønsker, at eleverne gennem deres efterskoleophold lærer at holde almindelig orden på deres værelse, og at de lærer at gøre rent. Formålet med denne struktur er, at eleverne tillægger sig nogle gode vaner, så de bliver i stand til at klare sig i egen bolig under værdige forhold.

Indhold og organisering

Ved rengøring skal eleverne vaske gulv/støvsuge, tørre støv af, rydde op i sit private skab samt gøre rent på toilet og bad. Elevernes rengøringspligter fremgår af et personligt skema, der hænger på hvert værelse. Rengøringslærerne hjælper og vejleder eleverne.

Tidspunkt og organisering

Mandag, tirsdag, torsdag og fredag 12.15 – 12.30

Service

Formål

Vi ønsker, at eleverne får forståelse for de praktiske opgaver omkring måltider, og at de er med til at løse opgaven.

Indhold

En obligatorisk aktivitet for alle elever. Arbejdet består i borddækning, servering af maden på buffet og efterfølgende opvask.

Tidspunkt og organisering

Eleverne er på servicehold ca. en gang hver 14. dag i løbet af skoleåret. Den ansvarlige lærer tilrettelægger serviceplanen, der ophænges på tavlen.

Fællessang

Formål

Vi ønsker, at give eleverne oplevelsen af at være del af et fællesskab. Fællessangen er obligatorisk og har til formål at præsentere eleverne for et bredt udsnit af den danske sangskat. Sangene sættes i et historisk perspektiv, så eleverne får indblik i dansk historie og kultur.

Indhold

Vi vægter at eleverne stifter et positivt bekendtskab med den danske sangskat. Sangene repræsenterer et bredt udsnit og afhænger f.eks. af årstiden, evt. højtider eller diverse historiske begivenheder.

Tidspunkt og organisering

Fællessang finder sted dagligt i forbindelse med morgensamlingen fra 9.40-10.00 samt i forbindelse med skoleugens afslutning hver fredag eftermiddag. Herudover vil der være fællessang i forbindelse med diverse fester, afslutninger og arrangementer.

Måltiderne

Formål

Vi ønsker, at eleverne lærer at spise sundt og varieret og bliver bevidste om at træffe sunde valg ift. madvaner. Det vægtes, at eleverne oplever de fælles måltider som et roligt og afstressende tidspunkt på dagen. Herudover er det vores mål at prioritere økologiske råvarer i stigende omfang. Der henvises til skolens kostpolitik.

Indhold

- Vi efterlever så vidt muligt ønsker fra eleverne, så længe de er i overensstemmelse med skolens kostprincipper
- Vi tager hensyn til de forskellige højtider
- Der tages hensyn til vegetarer og diæter, der skyldes allergi eller sygdom
- Det tilstræbes, at eleverne spiser det, der bliver serveret, og derved får en alsidig kost
- Vi serverer måltiderne til tiden i henhold til elevernes skema

Tidspunkt og organisering

Eleverne får serveret morgenmad, frokost samt aftensmad på efterskolen. De fælles måltider finder sted i skolens spisesal. Herudover bliver der serveret en formiddagssnack, en eftermiddagssnack samt aftente. I linjetiden serveres der frugt klokken ca. klokken 11.